

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljub«. — Telefon 29-92.

Beseda o denariu

Nositi vodo v morje bi se reklo, če bi hoteli dokazovati da obstoji gospodarska stiska kot je svet še zlepa ni poznal. Tudi to je gotovo, da je splošno povsod. Ves svet je zajela, vse kraje, vse stanove, vse ljudi. Naš kmet na lastni koži to občuti, vsak dan pa sliši isto pesem od drugih. Zadel je ta kriza enega bolj drugega manj, ni pa nikomur prizanesla.

In če je tedaj kriza splošna bi bilo prazno misliti, da se ji more kdo izogniti, prazno pa tudi stresati jezo na tiste, ki niso ničesar zakrivil.

Tu mislimo zlasti na našo denarno stisko, v katero so zašli radi svetovne gospodarske krize denarni zavodi. Kot nihče, tako se tudi ti niso mogli izogniti sedanji stiski. Če ljudje ne vlagajo novega denarja in če dolžniki ničesar ne vrnejo, ni mogoče izplačevati starih vlagateljem. Nobena posojilnica ni držala denarja v blagajni, ampak ga je posodila ali naložila naprej, da je nosil obresti. Noben zavod tudi ni mogel predvideti te strahotne gospodarske stike, kot je ni videl nihče drugi naprej. Zadel je denarna kriza denarne zavode po vsem svetu, ene huje, druge manj. Prazno bi bilo torej misliti, da bi se mogli izogniti krizi ravno naši zavodi.

Po vsem svetu so poskušale države odbiti najhujše posledice, ki so izvirale iz gospodarske krize za denarne zavode, z raznimi ukrepi. Narodne banke so dajale danar na razpolago, zniževale obrestno mero in iskale načinov, kako preprečiti, da bi se ne ustavil denarni obtok. Pri nas Narodna banka ni storila ničesar, država pa je napravila poskus z zaščito kmetijskih dolgov in obenem z zaščito denarnih zavodov. Če namreč kmet ni dolžan plačati dolgov, tudi posojilnica ne more izplačati vlog. Toda prvo kmet dobro razume, noče pa drugega razumeti vlagatelj. Odtod težave, odtod napadi, odtod krivice, ki jih trpe voditelji zlasti kmetijskih posojilnic. Vemo, da je strašno

hudo, če za potrebne stvari svojega denarja ne morejo dvigniti, toda ali bodo kaj več dosegli z jezo in krivičnostjo? Vsak tajnik in blagajnik posojilnice bi rad pomagal, toda če ne more, ne more. Teh razmer niso povzročile naše posojilnice in jih same ne morejo odpraviti. Pameten človek se ne zaletava z glavo v zid, če je še tako hudo. Vedno je na boljšem tisti, ki ohrani trezen razum in hladno kri.

Toda posebno je treba obsoditi tiste, ki nalašč in s hudobnim namenom razširjajo zlobne in neresnične vesti. Zlasti radi trosijo govornice, da bodo posojilnice propadle. Le zakaj naj bi propadle? Če sedaj ne izplačujejo, s tem vendar še ni rečeno, da je denar izgubljen. Enkrat bo moral tudi kmet dolžnik v taki ali drugačni obliki plačati svoj dolg, enkrat bo le morala tudi država storiti potrebne korake, da spet obnovi denarni trg. Takrat se bo spet vrnilo zaupanje in redno poslovanje posojilnic. Takrat bodo tudi osramočeni tisti, ki natolcujejo in delajo danes krivico raznim voditeljem naših posojilnic. Če je tako posojilnica naredila eno ali drugo izgubo pri kakem dolžniku, tudi za to še ne bo noben vlagatelj nič izgubil, ker imajo posojilnice v ta namen rezervni zaklad.

Vemo, da je težko čakati, toda vemo, da je gospodarska kriza splošna in ji tudi mi ne moremo uiti. Vemo, da je hudo, če kdo ne more do svojega denarja, toda vemo, da radi tega še ničesar ne izgubi. Morda se bodo znižale obresti za vloge, saj so se znižale tudi za kmetijske dolgove, toda to ni v tej krizi nikakoli nesreča in bo le privedlo do hitrejšega ravnesja v vsem gospodarstvu. Obrestna mera za vloge je dejansko bila previsoka.

To smo hoteli na kratko povedati, da naši bravci ne izgubljajo mirne krvi. S tem, da gre kak zavod pod zaščito, ni še nič izgubljenega. Ko bodo spet redne razmere, bo spet redno izplačeval.

Tako se ji je zadnjih nekaj let nabral doma precejšen kupček tisočakov, s katerim res ne ve, kaj začeti, kajti v hranilnico noče več vložiti. Še več, gospa mi je sama pravila, da uporablja vse možne zvijače, da bo še tiste vloge, ki jih ima vložene iz prejšnjih let, polagoma izpila iz hranilnice. En mesec se ji posreči dvigniti en tisočak, drugi mesec nekaj stotakov itd.

Tretji slučaj mi je pripovedoval verodostojen prijatelj. V neko veliko ljubljansko hranilnico pride pred kratkim ženska z Dolenjskega. Vloženih je imela v njej 15.000 Din, izvirajočih še iz srečnejših dni. Sedaj je zgrabila tudi njo. Ze dlje časa je v zaostanku z davki in poravnati bi morala še nekaj drugih nujnih obveznosti. Ker je gotovina iz hiše že davno izginila, so končno upniki pritiskali tako, da je bila razpisana za dražbo za njeno posestvice. V tej stiski gre v hranilnico, da bi ji izplačala vsaj del njene vloge, toda prosila je zaman. Ženica je obupana jokala in prosila, kazala dokaze za svojo nujno potrebo, a brezuspešno. Enemu izmed podrejenih uradnikov se je končno toliko zasmilila, da ji je na svojo pest in na skrivnem izplačal vsaj nekaj potrebnega zneska, s katerim se je morda za nekaj časa rešila.

Zakaj pripovedujemo to, kar doživlja danes prav za prav vsak in vsak dan? Zato, ker nam morda ravno ti primeri le prenazorno kažejo naše sedanje stanje in tudi naše sedanje grehe na polju denarstva.

Oglejmo si najprej prvi primer! Sorodniku s kmetov je o »faliranju« domače hranilnice odgovoril pisec teh vrstic takole: »Da, danes vlagatelji ne dobe vlog izplačanih Zakaj? Ako bi hotel tvoj sosed, ki ima, recimo, v vaši hranilnici vloženi 70.000 Din, ta denar dvigniti, bi jih morala hranilnica seveda vzeti tam, kamor jih je ona vložila, in to si ti s 50.000, razen tega pa morda še tvoj prijatelj, ki dolguje 20.000 Din. Kajti če hoče hranilnica plačevati obresti od vlog, ne more vlog zapreti doma v skrinjo, temveč mora zaupani ji denar varno posoditi naprej, da ji nese obresti. Tvoje posvetstvo je vredno mnogo in tvoj prijatelj, ki dolguje hranilnici 20.000 Din, je zanesljiv obrtnik, zato je vajin dolg pri hranilnici brezpogojno varen in z njim tudi onih 70.000 Din, ki jih je zaupal hranilnici tvoj sosed. Ako bi zahteval sosed, da mu hranilnica izplača njegovih 50.000 Din, bi ona končno to prav lahko storila. Zahtevala bi kratkomalo od tebe in od tvojega prijatelja, da ji tudi vidva vrneta vajin dolg. Vidva tega denarja nimata in bi ga v današnjih razmerah nikjer tudi dobiti ne mogla. Kaj bi sledilo? Tožba in prodaja tvojega posvetstva in prijateljeve hiše z delavnico vred? Hranilnica bi torej svojo obveznost lahko izvršila, toda poglala bi na boben dve rodbini. Ali bi bilo to prav? Menda ne, zato je pač naravno, da tvojemu sosedu ne izplača zahteva-

Rano je treba zdraviti, ne večati!

Pred nekaj dnevi je pisca teh vrstic obiskal sorodnik s kmetov. Mlad gospodar je in ker je moral odšteti pred nekaj leti doto svojim sestram, se je zadalil v domači hranilnici za kakih 50.000 Din. Le z največjo težavo spričo sedanje gospodarske stiske zmaguje obresti in še te z večjimi ali manjšimi zamudami, na kako odplačevanje kapitala samega pa niti misliti ne more. Najin pogovor se je sukal okrog raznih dnevnih dogodkov in skrbí. Med drugim začne pripovedovati, da so »falirale« te in te znane domače banke, zadruga, hranilnice itd., da bodo ljudje ob vse, da je neumno nolditi v hranilnico in še druge take stvari.

»Pa kdo ti je to natvezil?« ga vprašam.

»Saj vendar vsi govorijo o tem!« mi odvrne. »Pri nas noče vložiti nihče več ničesar v domačo hranilnico, nosijo raje sem in sem, pravijo, da je varnejše, v domači hranilnici da je denar izgubljen.«

Dva dni nato sem govoril z neko gospo. Njen mož je dobro plačan uradnik v Ljubljani, ima svojo nezadolženo vilo, ki mu tudi nekaj nese, precej podedovanega denarja v hranilnici in še nekaj drugih rednih dohodkov v blagu, a enega samega majhnega otroka. Gospa mi je večkrat tožila, da prav za prav ne ve kam z denarjem. Žive dokaj skromno ter solidno življenje, imajo prav vse, kar potrebujejo, zato jim nad polovico plače ostane.

nih 70.000 Din, temveč da mu daje v malih obrokih, kotikor ji vidva s prijateljem pač plačata obresti. Ali je vaša hranilnica zato falitna in bankrotna? Samo hudobni človek more blebetati kaj takega. Ravno obratno! Hranilnice so v teh težkih dnevih edino in zadnje varstvo ogromne večine zadolženih kmetov in brez teh bi vladalo danes po kmetih gorje, kakršnega slovenska domovina ne pomni, kajti tisoči in tisoči pridnih kmetov bi morali leteti iz svojih domov. Pred pol stoletjem je vladala pri nas gospodarska kriza, ki pa ni bila niti približno tako huda, kakor je danes, a na tisoče naših kmetov je šlo tedaj na boben. Rešil je našega kmeta tedaj samo dr. Krek z ustanavljanjem raffajznov, ki so tudi danes najtrdnjša opora kmeta v tej strašni stiski. Samo nore, more te naše hranilnice blatiti in samo lump proti njim hujskati. Niti ena para, vložena v naše podeželske hranilnice, ni izgubljena, a zakaj zadnja tri leta ne morejo izplačevati vlog, sem ti menda razložil. Nobena stvar na svetu ni večna, tudi sedanja gospodarska stiska ne bo. Kakor hitro se bo kmet-dolжник zopet nekoliko opomogel in bo lažje obrestoval in odplačeval svoje vloge, bo prišla tudi hranilnica do večjih zneskov in vlagatelj do svojih vlog in obresti. Izgubljena pa ni, kakor sem dejal, niti ena para. Kdor govori drugače, ta laže in s svojim lažnjivim hujskanjem vzbuja v današnjih že itak pretežkih časih le še večjo zbežanost in nezaupanje, ki je ena največjih nevarnosti za redno gospodarsko življenje. Tako je in nič drugače!

Sorodnik se je po teh mojih besedah zamislil in mi pritrnil. Le škoda, da me ni obiskal nekaj dni kasneje, kajti nazorno bi mu bil lahko pokazal na tiste, ki so sedanega obupnega stanja naših denarnih zavodov v veliki meri sokrivi, na take-le gospe, ki sem jo bil opisal v drugem primeru. Ne trdimo, da so samo ti povzročili sedanjo krizo hranilnic. Ne, ta kriza ima več vzrokov, ki jih bomo ob priliki še razložili, toda med prvimi povzročitelji so takile brezvestni samogoltniži, ki imajo vsega dovolj, a s svojo brezvestnostjo tirajo naše hranilnice v le še večje težave. Imajo toliko sigurnih stalnih dohodkov, da jih jim polovica še ostane, a namesto da bi te preostanke vložili v hranilnico ter jim tako pomagali vršiti njih velike gospodarske in socialne naloge, skušajo še prislepariti iz njih svoje stare vloge, ki jih niti najmanj ne potrebujejo.

Tako so blagajne naših hranilnic stalno prazne in do svojega denarja ne morejo navadno niti oni, ki ga res in nujno potrebujejo, kaj šele, da bi mogle hranilnice dovoljevati nove kredite, ki jih tisoči tako krvavo potrebujejo. Da se rešijo takih brezvestnih nesramnežev, denarnim zavodom v današnjih dneh pač ne preostane drugega, kot da skušajo poiskati zaščito znanega zakona; a če je zaprosil kak zavod za to zaščito, s tem še niti od daleč ni rečeno, da je faliten. Narobe, lahko je najsolidnejši in najtrdnjši, z velikimi rezervami, toda opisane razmere ga nujno pritirajo do tega težkega in neprijetnega koraka. Seveda je pa skoraj neizbežno, da trpe pri tem pogosto

RAZGLED PO SVETU

KATOLIŠKA CERKEV

s Papeževa beseda vernemu ženstvu. Minole dni je bil v Rimu kongres Mednarodne katoliške ženske zveze, na katerem so v prvi vrsti razpravljali o poslanici Pija XI. o krščanski vzgoji mladine. Udeležence je sprejel tudi sv. oče. V svojem nagovoru je naglasil, kako kaže katoliško ženstvo v svojih socialnih prizadevanjih pravega duha katoliške akcije, in kako moramo imeti pred očmi vedno tudi telezni blagor tistih, katerih duše hočemo osvojiti. Prav posebno zanimiva pa so bila nadaljnja izvajanja Pija XI., ko je dejal, da zahteva od katoliških ženskih zvez mimo socialnega dela tudi nekoliko političnega udeleževanja. S tem, tako je izjavil, pa ne misli strankarske ali malenkostne dnevne politike, marveč tiste velike politične smeri, ki ji je cilj splošni blagor, ki zajamčuje svetlost družine, vzgoje, pravice cerkve in svobodo vesti, kar vse šele tvori temelj vsake sreče. V tem višjem smislu ne smejo ženske zveze nikdar nehati voditi dobro politiko v skupni blagor.

NEMČIJA

s Katoliški škofje ne bodo molčali. Nemški brezverski pisatelj Rosenberg je te dni zopet napadel katoliško Cerkev in katoliške škofje. Glasilo berlinske katoliške škofije odgovarja med drugim takole: »Vsak, kdor pozna zgodovino katoliške cerkve, mora razumeti, da katoliški škofje, ki so nasledniki tistih apostolov, ki so z veseljem sprejeli preganjanje v imenu Kristusovem in ki so na dan po izhodu iz ječ znova oznanjali Kristusovo vero, da katoliški škofje torej ne bodo nikoli molčali na človeška povelja, kadar jim Bog ukazuje, naj govorijo. Danes je Bog uka

tudi nedolžni in da doživljamo vprav kričeče primere, na kakršne smo pokazali s tretjim dogodkom.

Ravno drugi in tretji primer, doživljaj z ono ljubljansko gospo in dolensko kmetico nam pa tudi kažeta, da tu nekaj ni v redu. Gospa je delala in še dela hranilnici in s tem celokupnosti veliko škodo, a tej dolenski kmetici se je godila prav tako velika krivica. Tu bi bilo treba vsekakor nekaj ukreniti, in to bi bila pač dolžnost ter naloga posebnega zakona, ki ga nujno potrebujemo. Za ozdravitev sedanje hude krize naših denarnih zavodov je potrebnih več globokih in dalekosežnih ukrepov, o katerih bomo morda še o priliki razpravljali, a že zakon, ki bi onemogočal take primere, kot smo jih navedli s to ljubljansko gospo in z dolensko kmetico, bi jako olajšal težak položaj naših hranilnic. Prav posebno pa še takoj potrebujemo najstrožjih ukrepov proti onim ljudem, ki z lažnjivim hujskanjem proti denarnim zavodom še bolj begajo naše ljudstvo ter mu s tem režejo še zadnjo vrv, za katero se drži. Da, tudi na Slovenskem smo pred leti žal doživeli nekaj velikih in umazanih gospodarskih polomov, pri katerih očitni krivci niso bili poklicani pred odgovornost in ki jih žal ni zadela roka pravice, toda ogromna večina naših denarnih zavodov, zlasti podeželske hranilnice, so v čistih in poštenih rokah.

zal najvišjim pastirjem, da govore v zaščito svoje njim poverjene črede in ni je sile na zemlji, ki bi katoliške škofje od te njihove dolžnosti odvrnila! Naši škofje so pripravljani, če bo Bog, njihova pastirska dolžnost ali pa njihova vest zahtevala žrtve, da žrtve, kakršnekoli so, radevolje sprejmejo, da gredo za svoje dolžnosti, mimo groženj in mimo vsakega obrekovanja v trpljenje in v smrt. To si naj zapomni Rosenberg in njegovi idejni sodružniki. Škoda bi bilo za državo, ki jo katoliško prebivalstvo tako ljubi, če bi morala prestopiti nove preizkušnje zaradi tega, ker se je neki Rosenberg motil glede te zgodovinske resnice.

AMERIKA

s Čast komur čast. Ime profesorja Andreja Kobala postaja sloveče in spoštevano v vsem angleško govorečem svetu. Pred nekaj leti je prof. Kobal prišel iz Chicaga v New York, kjer je s svojo praktično učenostjo tako zaslovel, da je bil letošnjega svečana imenovan za docenta na newyorški univerzi, New York University. Na tem zavodu si je takoj pridobil tako veljavo, da ga je univerza kmalu odposlala kot svojega zastopnika na Board of Education (Prosvetni odbor za vse Združene države) v Washingtonu. Tu je ta slovenski učenjak dobil nalogo izdelati nove šolske knjige za višje šole in kolegije (High schools and colleges). Medtem je njegov sloves že šel celo čez meje Združenih držav. Prof. Kobal je dobil od kanadskega prosvetnega ministristva povabilo, naj sodeluje pri izenačenju šolskih knjig za ves angleški svet. To je laka počastitev in priznanje, da morajo Slovenci na svojega rojaka biti resnično ponosni, posebno ker je — po lepem zgledu vseh resničnih učenjakov — poleg vsega tudi vereni, praktični katoličan.

DRÖBNE NOVICE

Do krvavega spopada je prišlo med grškim prebivalstvom in italijanskimi ovcami na otoku Rodu.

V svoji sobi se je obesil japonski vojni poročevalec v Rimu.

4 in pol milijarde frankov primanjkljaja izkazuje francoske železnice.

70 milijard Din hoče dati letos nemška vlada za velika javna dela v svrhu pobijanja brezposelnosti.

Zastoj dve desetinki vina h kosilu in večerji so začeli dajati gostilničarji v madžarski Budimpešti.

Nad 600 časopisov je prenehalo izhajati v Nemčiji.

BANKA BARUCH

15 Rue Lafayette, Paris

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu

Vrši vse bančne posle najkulantneje

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: No 3004-04 Bruxelles. FRANCJA: No 1117-04 Paris. HOLANDIJA: No 1455-00 Ned. Winst. LUXEMBURG: No 5567 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznica

POZOR!

Tudi tisti, kateri še niste pri meni kupovali, se prepričajte, da je najboljši nakup dobrega blaga za ženske in moške obleke, kakor tudi vseh drugih potrebščin pri

„ČEŠNIKU“

Lingarjeva ul. Ljubljana Stritarjeva ul. Največja izbira svilnatih tul in šerp.

Nova vlada

Dne 18. aprila smo dobili novo vlado. Stavil jo je zopet Nikola Uzunović, eden izmed voditeljev bivše narodne radikalne stranke. Nova vlada ima bolj enoten značaj, ne pomeni pa — po izjavi g. Uzunovića — nobene politične spremembe in izgleda takole: predsednik vlade: Nikola Uzunović; minister za kmetijstvo: dr. Dragotin Kojić; prosvetni minister: dr. Ilija Šumenković; pravosodni minister: Boža Maksimović; prometni minister: ban vrbaske banovine Svetislav Milosavljević; minister za telesno vzgojo: dr. Grga Angjelinović;

trgovinski minister: dr. Juraj Dometrović; finančni minister: dr. Milorad Gjorgjević; gradbeni minister: dr. Stjepan Srkulj; zunanji minister: Bogoljub Jevtić; notranji minister: Zika Lazić; minister za socialno politiko in narodno zdravje: dr. Fran Novak; minister za vojsko in mornarico: armijski general Milan Milovanović; minister za gozdove in rudnike: Milan Ulmanski.

Prebivalstvo dravske banovine zastopa v tej vladi dr. Fran Novak. Dosedanja ministra Pucelj in Kramer nista več v vladi.

Zopet jok v delavskih družinah

Rudnik Kakanj se nahaja v visokem okraju v Bosni. V bližini tega rudnika sta tudi rudnika Zenica in Breda. V rudniku Kakanj je bilo zaposlenih okrog 1000 ljudi, večinoma Slovencev in Zagorcev, ki so delali na tri šhte, in sicer 200 m pod zemljo.

Dne 21. aprila ob 13.45 se je naenkrat začelo strašno votlo bobnenje, kakor ob najhujšem potresu. Ni preteklo dolgo časa, ko se je pričel dvigati iz rova gost dim. Oglasile so se tovarniške sirene, ki so klicale na pomoč. Vse je hitelo k rudniku.

Rudarji so kopali premog in so navrtali luknje v premogovne sklade ter jih z običajnimi sredstvi razstreljevali. Ob priliki miniranja teh skladov je vdrla v rov velika količina nevarnega plina — metana. Vsi delavci, ki so se nahajali v bližini, so bili vsled eksplozije v trenutku zasuti. Rešili so se lahko samo oni, ki so bili na drugem kraju rova. V kolikor je eksplozija prizanesla nesrečnim ru-

darjem, je op. avil svoje smrtonosno delo razširjajoči se strupeni ogljikov plin. Ob času nesreče je bilo v rovu 221 rudarjev.

Doslej so reševalci potegnili iz rova okrog 100 trupel, 91 rudarjev se je rešilo, za usodo drugih rudarjev pa še ne vedo. V Kakanju skoraj ni hiše, ki bi ne izgubila katerega družinskega člana.

Ta strašna nesreča ni prva, pa tudi ne zadnja, in to po našem mnenju zato, ker neredko varčujejo gospodje kapitalisti tam, kjer bi ne smeli, to je pri varnostnih napravah. Življenje zadnjega rudarja je ravno toliko vredno, kot življenje prvega milijonarja. Zato prosimo, da pristojna oblast, ne glede na desno in levo po nepristranskih strokovnjakih preišče vse rudniške naprave v državi, posebno v to smer, je-li življenje delavstva v premogokopih in drugod za vsak slučaj dovolj zavarovano ali ne.

Bolgarski ministrski predsednik Mušanov se je na poti iz Pariza ustavil tudi v Berlinu. Razgovori v Berlinu so bili predvsem gospodarskega značaja.

Nad 1000 političnih jetnikov pojde na svobodo — v Španiji.

350 avstrijskih socialističnih beguncev je odpotovalo iz češkega Brna v sovjetsko Rusijo.

7 delavcev je zasul plaz v italijanskih Alpah.

450 milijonov frankov bo stal predor, ki ga nameravajo zgraditi skozi Montblanc.

Francoski železničarji nameravajo za 2. maj proglašiti velik štrajk v protest proti mušanji plači.

Ta si pa zna pomagati! Zgradil si je neke vrste čoln, in sicer iz konzervnih škatlic. Vijak poganja z rokami s pomočjo posebne priprave. Kriza je pač iznajdljiva!

Zopet so se začeli boji med južnoameriško republikama Bolivijo in Paragvajom.

Vroče studence (gejzirje) hoče izrabljati za ogrevanje hiš islandska vlada.

5.000
prevlek
za blatnine

opere gospodinja v 40 letih. Ali to je samo del trpljenja, ki ga ima večina gospodinj vse svoje življenje z žehto. Koliko ur je porabila prej — težko sklonjena nad pralnim čebrom — samo za družinsko perilo!

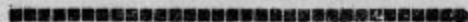
Ogniti se temu delu sicer ni mogoče — olajša se pa zdaj lahko... s Schichtovim Radionom. Zakaj Radion pere sam.

Ne muči se!

Uzemi

SCHICHTOV

RADION

KAJ JE NOVEGA

Šolske knjige in zvezki

O tem, ali naj izdaja vse šolske knjige in zvezke država ali pa zasebni založniki, se že dolgo vrši razprava po raznem časopisju. O predmetni zadevi, ki v veliki meri zadeva žep naših staršev, piše zadnji »Trgovski list« med drugim sledeče:

Država naj potrdi šolske knjige, ni pa umestno, da jih tudi predpisuje za vse šole. Tudi najboljša šolska knjiga ni v vsaki banovini enako dobra. Zlasti za Slovenijo velja to. Vzgojno napačno je, če se zahteva od slovenskega prvošolca, da se mora učiti iz zemljepisne knjige, ki je natisnjena v cirilici.

Pri šolskih knjigah so nad vse prizadeti starši, ker oni plačujejo vse knjige. Čas bi že bil, da bi se pri vsaki šoli ustanovil odbor staršev, ki bi imel nekaj besede tudi pri določevanju šolskih knjig, šolskih izletov itd. Takšni šolski odbori obstoje v mnogih državah in so se izkazali kot najboljšje jamstvo za uspešno sodelovanje med šolo in domom.

Ni dobro, če je država tudi podjetnik, ker je skoraj vedno slab gospodar. Če more država izdati šolske knjige po ceni in z dobičkom, jih more izdati tudi zasebnik vsaj po enaki ceni. In vrhu tega bi mogel tudi zasebnik za revne šolarje odstopiti vsako deseto

knjigo brezplačno šolam. Pri današnji ostri konkurenci se z lahkoto doseže, da ne bodo šolske knjige predrage. In odbori staršev bi bili kot nalašč za to, da poskrbe za cenene knjige. Načelo naj bi zato bilo:

Okvirni učni program določa država, za vsako banovino pa ga podrobneje določi ali banska uprava ali poseben banovinski odbor. Knjige potrjuje država, od potrjenih knjig pa predpisujejo za posamezne šole banovinski odbori na predlog šolskih vodstev in odbori staršev. Knjige zalagajo zasebni založniki ali pa se v vsaki banovini s sodelovanjem banovine in založnikov ustanove posebna založništva šolskih knjig. Knjige se prodajajo le po zasebnih knjigarnah, cena knjige mora biti v vseh knjigarnah ista. Ceno knjig določi v sporazumu z založniki ali tiskarnarji banovinski odbor, oziroma banska uprava.

Na ta način bi bilo vprašanje šolskih knjig in zvezkov pravilno rešeno, da bi tu dobili vsi učenci dobre in ne drage šolske knjige in zvezke, starši pa bi bili rešeni večinih izdatkov za vedno nove knjige. V drugih državah vprašanja šolskih knjig ter zvezkov sploh ne poznajo, ker je že davno rešen, čas je, da pri-
demo tudi pri nas do te stopnje.

OSEBNE VESTI

d V Sloveniji se je mudil te dni prevz. škofjanski škof dr. Ivan Franjo Gnidovec.

d Z predsednika »Rdečega križa« je kralj imenoval kneza Pavla.

d Za načelnika časnikarskega urada v Belgradu je imenovan književnik in novinar dr. Kosta Luković. Sedanji načelnik Marjanovič in načelnik upravnega oddelka Smodej sta upokojena.

d Ostavko je podal Ignjat Bajloni, guverner Narodne banke. Kralj je vzel ostavko na znanje.

d 70 let je dopolnil g. Florjan Gajšek, veleposelnik in trgovec v Luki pri Zuzmu. Na mnoga leta!

NOVI GROBOVI

d Ah, prijatelja nazaj nikdar več ne bo! Na Jezerskem je umrl 75 letni posestnik Ferdinand Skubev. — V Novem mestu je preminula Cirila Schweiger. — V Litiji je zapustil solzno dolino železniški upokojenec Ivan Novak. — V Mariboru so pokopali Marijo Čutul roj. Bartoletti. — V Kropi je zapel mrtvaški zvon soprogi posestnika Ivani Solar. — V

Zgornji Šiški je odšel po večno plačilo Anton Pintar, bivši tajnik Zveze gostilničarskih za-
drug. — V Ljubljani so umrli: Jože Pečnik iz Strug, uršulinka M. Marija Hudovernik, Helena Zaplotnik, posestnik in gostilničar »Pri kolovratu« Tomaž Bizilj, slovenski skladatelj p. Hugolin Sattner, Marija Vider, trgovski pomočnik Franc Demšar in zasebnik Karl Klander. Naj počivajo v miru!

ZAHVALA

Podpisani se zahvaljuje uredništvu in upravi »Domoljuba« za kulantno izplačilo požarne podpore v znesku 1000 Din, ki jo daje »Domoljub« zvestim redno vnaprej plačujočim naročnikom, ako jim pogori stanovanjska hiša.

Vsem najtopleje priporočam tednik »Domoljub«, ki mu bom ostal zvest naročnik.

V Leskovec pri Krškem, 19. aprila 1934.

Vahčić Anton I. r., trgovec.

ANTON VAHČIČ

trgovec v Leskovec pri Krškem
se priporoča cenj. odjemalcem, ki jim bo vedno postrelal samo s prvostatnim blagom.

DOMAČE NOVICE

d Zahvala sv. očeta. S proslave sv. Janeza Boska na Rakovniku, o kateri smo že zadnjič poročali, so poslali sv. Očetu brzojavko, ki ji je sledil tale odgovor: »Vatikansko mesto. — Salezijanskemu predstojniku v Ljubljani. — Sv. oče, ves vesel zaradi praznika sv. Janeza Boska, ki ga pri Vas najslavesneje obhajate, blagosloavlja vse tamkajšnje salezijance, njihove dobrotnike in prijatelje ter želi vsem božjega varstva. Kardinal Pacelli.

d Mlinarji povečajo merico od kmečke mletve. Iz Zaleca poročajo, da je tamkaj so vršili občni zbor Zadruga prostih obrti sklenil vsilati obvezno za vse člane zadruga merico od kmečke mletve. To povišanje uteme-
ljujejo člani z občutnim zvišanjem davščin ter na drugi strani z znižanjem cen kmetijskim pridelkom. Mlinarji pravijo, da jim dosedanja mera ne daje možnosti niti tako velikega zaslužka, kakor ga ima najslabše plačani delavec, in od tega mora živeti sebe, družino in še plačati višje davke. Osnovna merica, poslovni davek in razpršitev se zviša od dosedanjih 10 odstotkov pri koruzi na 16 odst. ali 15 Din mlevnine v denarju in 2 odst. razpršine; pri pšenici od dosedanjih 15 odst. na 18 odst. ali 25 Din v denarju in 4 odst. razpršitve. — Vprašamo: Kdaj pa bodo kmetje lahko zvišali cene svojim pridelkom, da bodo lahko plačevali leto za letom naraščajoče davke.

— Pri poapnenju arterij, možgan in srca se z dnevno uporabo male množine naravne »Franz-Josef« grenčice doseže odvajanje brez večjega napora. Znameniti učitelji klinik za notranje zdravljenje so dosegli s »Franz-Josef« vodo najboljšo uspehe za čiščenje črev celo pri polstransko ohromelih bolnikih.

dKdo je siromašen po davčnem zakonu. Kot siromašni se smatrajo tisti davkoplačevalci, ki ne plačajo na leto več kot 60 Din neposrednega davka, nadalje vdove s tremi nepreskrbljenimi otroki in starešine zadrug z več kot tremi mladoletnimi osebami, a brez polnoletnih zadržnikov, če ne plačajo več kot 120 Din neposrednega davka.

d Varčevalni ukrepi vlade. Pod tem naslovom priobčuje glasilo slovenskih trgovcev zanimiv članek o tem, koliko bo država prihranila z znižanjem plač senatorjev in poslancev, oziroma z znižanjem draginskih doklad poročenim uradnicam. Prihranek znaša okrog 150 milijonov Din, dočim je potreba za nastavitve 506 brezposelnih učiteljev in 500 drugih izobražencev letno le okrog 15 milijonov Din. »Trg. list« zahteva, naj se privarčevani ostanek v znesku 135 milijonov Din obrne za najnujnejša javna dela, n. pr. za gradnjo železniške zveze Slovenije z morjem.

d Okoli 60.000 borovih dreves so letos zasadili v mostarskem okraju v Hercegovini.

d Sedem jaje za en dinar prodajajo kmetje na trgu v Derventi.

d Po novi uredbi o Državni razredni letitvi sestoji odbor iz 9 članov, ki dobivajo za svoje delo po 1500 Din mesečno. Izven Belgrada stanujoči člani imajo pravico do povrnitve potnih in drugih stroškov. Upravni odbor dobiva ob zaključku računa vsakega žrebanja en odstotek od čistega dobička, vendar vsak član ne sme prejeti več kot 18.000 Din letne nagrade.

d Po 20 letih se je vrnil iz ruskega ujetništva Marko Hajtler iz Rume v Vojvodini. Pravi, da je v Rusiji še mnogo vojakov-ujetnikov iz bivše avstro-ogrsk. armade.

d Svoje naravne zaklade

Glavni skupščini borskih bakrenih rudnikov, ki bo dne 17. maja v Parizu, bo stavljen predlog, da se izplača za prioritetne delnice 130 frankov na račun dividende (ani

VINA vseh vrst kupite najugodnejše pri Centralni vinarni v Ljubljani

Zaostajanje sečne kisline v telesu je za mnoge organe pravi strup. Najprej čuti človek splošno neugodje, utrujenost, nervoznost, slabo spi, tu in tam ga kaj zaboli. Vse to so neki nejasni znaki notranjega zastrupljenja. Za tem obole ledvice, srce, krvno žilo, jetra, sledi protin itd. Četudi taki ljudje često izgledajo zdravi, vendar hitro podležejo vsaki bolezni, ker imajo mnogo strupa v sebi. Najmočnejše prirodno sredstvo za raztapljanje in izločevanje sečne kisline iz krvi je litij. Radenske vode (Zdravilni in Kraljev vrelci) pa so najmočnejši litijski vrelci cele Jugoslavije in so radio-aktivni.

60), za navadne delnice pa 127 frankov (lani 57). Kakor se vidi, dela Borski rudnik naravnost sijajo. Radovedni smo le, zakaj dovoljujemo tako sijajno cvetočim podjetjem še posebne privilegije.

d Na političnih potovanjih. Naš zunanji minister Jevtič je bil te dni v Turčiji. Na sestanku z zunanjim ministrom Ružić bejem je bil zlasti govor o pridružitvi Bolgarije balkanskemu sporazumu.

d Za četrtilijona vrednostnih papirjev je poneveril kontrolor v davčni upravi v Banja Luki.

d Nova ljubljanska ljudska šola. Prva dela za zgradbo bežigradske šole so se te dni že pričela. Kakor znano, so tudi s tem javnim delom nastale zadnje čase nepričakovane težkoče. Predvsem se je podražil cement, kar je pomenilo za podjetje »Ljubljansko gradbeno družbo«, ki to šolo gradi, veliko oviro, ker pomenja za njo potem to delo skoraj izgubo. Banska uprava je zahtevala tudi temeljito spremembo načrtov. Ta zahteva pa je bila nekoliko ublažena, tako da se je delo le moglo pričeti. Šola bo najbrž do jeseni že dograjena ter se bo mogel pouk v prvih razredih že začeti.

d Lov občin Gozd pri Kamniku so prevzeli trije kmetijski lovci za 2850 Din.

d 70 letnico obstoja praznuje gasilno društvo v Varaždinu in sicer v dneh 14. in 15. julija. Društvo je najbrže najstarejše ne samo na Hrvaškem, marveč na vsem Balkanu.

d Ljudsko šolo za otroke sarajevskih Slovencev hoče otvoriti letos 2000 duš broječa slovenska kolonija v Sarajevu.

d Da počaste pokojnega skladatelja Ignacija Hladnika so priredili 15. aprila v Novem mestu zelo lepo uspel cerkveni koncert z izključno Hladnikovimi skladbami.

d Popolnoma je bil oproščen vsake krivde pred malim senatom ljubljanskega okrožnega sodišča bivši župan v Mengšu Peter Lipar. Obdolžili so ga, da si je prilaščal občinski denar.

d Nove mostove grade. Dne 6. maja bodo slovesno otvorili največji most v vrbski banovini in sicer železniški most čez Uno pri Otoki. Most je stal pet milijonov dinarjev in je dolg 150 metrov. — V Bihaču pa bodo še letos začeli graditi betonski most čez Uno, ki bo stal okrog štiri milijone dinarjev.

d Visoka denarna globa. Po zaslugi carinskih organov v Št. Nju, zlasti vodje carinske izpostave Marijana Brozoviča, je prišlo do zaplenbe ogromnega šverca na cesti med Pesnico in Mariborom. Na pekovskem vozičku se je vozilo v Maribor 38 kg saharina, ki so ga zaplenili. Voznik je bil hlapec. Vršijo se še poizvedovanja, obenem pa je padla že kazenska. Ker znaša globa od vsakega kilograma 30.000 Din, bo znašala v predmetnem slučaju nič manj kot 1.140.000 Din.

d Pomemben sklep. Odbor ptujske hranilnice in posojilnice je na predlog župnika g. Psundra sklenil, da bo z ozirom na veliko gospodarsko stisko v ptujskem okraju, zlasti v Halozah, posebno socialno in prizanesljivo postopal pri prezadolženih članih, ki ne zmorejo niti letnih obresti, s tem, da bo v nujnih primerih posameznim revnim dolžnikom odpisal deloma ali popolnoma obresti in tudi del glavnice.

Trenotna sprememba temperature je pogosto vzrok prehlajenja, kateremu lahko sledi dolga bolezen. Mislite tedaj že po prvih znakih na ASPIRIN tablete in na Bayerjev križni jamci za njihovo pristnost

ASPIRIN

V. z. »JUGOFA« k. d., Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod S. br. 437 od 10. I. 1934

d Gospodarsko stanje Ljubljane z okolico. V marcu so bili izvedeni tudi izbrisi raznih terjatev pri 81 posestih v skupnem znesku 1.368.232 Din. Najvišje postavke so znašale 220 tisoč, 400.000, 670.280 itd. Najnižje postavke za izbris pa so znašale 75, 85 in celo 36 Din. — Zemljiška knjiga kaže za marec prav zanimivo sliko, kako so naši stari gospodarji izročali pred pustom svoje kmetije v roke mladim gospodarjem. Vseh izročilnih pogodb je bilo v zemljiški knjigi 31 za skupno cenilno vrednost 2.180.021 Din. Tudi dediščine so prišle v zemljiško knjigo. V marcu je bilo 21 vknjiž za celotno dediščino 147 tisoč 86 Din. — Eksekucije so napram drugim mesecem množile. V zemljiški knjigi je napisanih v marcu 107 eksekucij za celotno vrednost 1.387.853 Din. Prav te eksekucije kažejo, s kakimi težavami se ima boriti ljubljanski mešan in okoliški kmet, ki sicer lahko postavi na trg marsikatero svoje pridelke, a jih tam ne more pravilno spečati. Najnižje eksekucije so šle za borme vsote 57, 150 in 167 Din. Taka je približno slika gospodarskega stanja Ljubljane in okolice v marcu.

d Rekordni izvoz koruze. Po objavljenih statističnih podatkih za leto 1933 je bil izvoz naše koruze z minulemu letu izredno visok. Skupno smo je izvozili 601.000 ton (60.100 vagonov) v vrednosti 431.400 milj. Din; vrednost je torej le malo nižja kot ona izvoženega lesa. Od leta 1926 ni bilo še takega izvoza glede količine, medtem ko je bila vrednost l. 1930 izvoženega koruze večja. Tudi letošnje leto obeta biti izvoz tega zrnja znaten, ker imajo v drugih državah le pčle zaloge. Največ smo lani izvozili v Avstrijo in sicer 333 tisoč ton v vrednosti 242.400 milj. Din. Po morskem poti je šlo preko Luke Braila 99.500 ton, v Nemčijo pa 96.000 ton. Po 28.000 ton sta vzeli Češka in Švica.

d Povišana italijanska carina na les. Iz dunajskih listov posnemamo, da je s 23. aprilom povišana italijanska carina na uvoženi rezani les od 1 na 9 lir za 100 kg. Kaj to pomeni za našo lesno trgovino in industrijo, nam povedo te številke: Dosedaj smo plačevali pri vagonu v vrednosti blaga od 10.000 Din okrog 400 Din, po novi uvožni carini pa 3600 Din. Istočasno je tudi uveljavljena ita-

lijansko-avstrijska konvencija, po kateri dobi Avstrija poleg dosedanjih vozniških ugodnosti prikrito nagrado za les v obliki povračila 45 odstotkov plačane carine. Za našo lesno industrijo in trgovino je to najhujši udarec, kajti odslej bo konkurenca z Avstrijo onemogočena. Najhujše je s tem prizadeta naša Slovenija, čije izvoz lesa je usmerjen največ v Italijo. Posledica bo, da bo zaenkrat padel vsak naš izvoz lesa. Nujno potrebno je, da se naši merodajni krogi zavzamejo za to, da dosežejo iste ugodnosti kakor Avstrija, drugače bo naše gozdarstvo popolnoma uničeno.

Za srce, ledvice, kamac, želodec, jetra, notranje žile in čiščenje krvi je vendar najboljša naša prirodna Radenska slatina. Zahtevajte z dopisnico brezplačno brošuro o zdravljenju in prospekte. — Kopališče in zdravilišče Slatina-Radenci, Slovenija.

NESREČE

d Velika ognja je oblast. Silen požar je izbruhnil v vasi Medvedce pri Ptujski gori. Devetim posestnikom je upepeljeno vse imetje. Prizadeti so: Simon Sagadin, Marija Medved, Helena Furman, Mihael Unuk, Franc Kmetec in Neža Zunkovič. — Skoraj istočasno je začelo goreti v sosednjih Spodnjih Pletterjih. Popolnoma je uničil ogenj imetje petih trdnih posestnikov, ki so: Jurij Jožef, Matevž Matija, Klanjšek Anton in Napast Martin. Delno so pa pogoreli kmetje Grebenšek Janez, Pinter Matija, Medved Martin, Pletteršek Franc, Klanjšek Jurij, Dolenc Jera in Planinčič Roza. Hude opekline so dobili: Anton Klanjšek, njegova žena Terezija, dekla Antonija Beranič in 5 letna Klanjškova Terezika. Na lice mesta je došlo devet požarnih bramb, ki pa so imele tudi zato težko delo, ker je primanjkovalo vode.

d Požar za požarom. Ogenj je uničil gospodarsko poslopje posestniku Jakobu Poljanecu v Zagajcih pri Sv. Marjeti v ptujski okolici. — Neznani zlikovec je zanetil požar pri posestniku Jožetu Kokotu v Hraštevci pri Zavrču. — Gospodarska poslopja so zgorela Lovrencu Sagadinu, posestniku v Podložu pri Ptujski gori. — V Grahovem pri Cerknici so imeli tekcom dveh mesecev dve požarni nesreči: pogorela je hiša Marije Mostek in skedenj Jakoba Barage.

d Vinčarijo je uničil požar v Velikem vrhu v Halozah. Lastnik je Štefan Tomažič.

d Zopet dva mrtva tihotapeca. Na severni meji z Avstrijo je hotelo te dni 6 tihotapecev s saharinom neopazeno prekorati mejo. Ker so se na poziv obmejnih stražnikov spustili v beg, so varnostni organi začeli v bežeče streljati. Dva tihotapeca so smrtno zadeli, enega so ujeli, trije pa so ušli.

d Osební vlak je do smrti povozil v Zavorodni pri Celju pri železniškem prelazu 57-letnega Josipa Štuklja iz Peclja, očeta petih otrok.

d Pri telovadbi se je smrtno ponesrečil 20 letni ključavničarski pomočnik Ivan Gerželj na Pobrežju pri Mariboru. Pri padcu z orodja si je zlomil hrbtenico.

d Do smrti se je pobil 35 letni zidar Janez Roblek z Brezij. Na znanem klanecu pod Brezjami je nesrečno padel s kolesa.

d V potočku je utonil. V Spod. Javorju je 2 letni sinček posestnice Magdalene Kompare utonil v plitvem potočku, ki teče mimo hiše. Mati je bila z dvema otroka pred hišo, tretji, najmlajši, pa je spal v sobi. Ko se je malček prebudil ter začel jokati, je odhitela po njega v sobo. Ta hip pa je porabil 2 letni sinček ter odhitel k potočku. Padel je po strmini ter se opočil na glavo v plitvo vodo. Najbrže ga je udarec omamila, da je omedlel ter tako utonil v vodi, v kateri je ležal na obrazu ter mu je segala jedva do polovice ležega telesa. Mati je otroka dolgo iskala ter ga nazadnje našla, ko je bil že mrtev.

d Ker se je puška zapletla v grmovje. Janko Šokič iz Foče v Bosni je šel na lov. Med potjo se mu je puška zapletla v grmovje in se sprožila. Strel je zadel Šokiča v srce in je obležal mrtev.

d Ko je hotel v drugi vagon. S samoborskim vlakom se je peljal 23 letni Anton Varljan, steklarski trgovski pomočnik iz Zagreba. Med vožnjo je hotel iti v drugi vagon. Na zunanji plošči vagona je dvignil nogo čez ograjo, pri tem pa je padel med odbijače in pod kolesa, ki so ga popolnoma razmrčevali.

d Z nožem so zaklali nadzornika državnega posestva Belje Dušana Miodragoviča.

»Domoljub« je barometer našega verskega in narodnega gibanja. Katoliški Slovenci, a si se zavedate tega?

Skladatelj p. Hugolin Sattner na mrtvaškem odru, kamor so ga hodile kropiti tisočglave množice. Že desetletja Ljubljana ni videla pogreba, kot je bil p. Hugolinov.

d Za romanje k Mariji na Trsat o Binokstih se morate takoj prijaviti in čimprej plačati vozovnico in izkaznico, ker smo rezervirali prostor samo še za 150 romarjev. Podrobna pojasnila v listu »Preporode« dobi vsakdo zastoj. Pišite dopisnico na naslov: »Sveta vojska« Ljubljana, Tyrševa c. 17.

d Duhovne vaje za dekleta bodo na Mali Loki to pomlad samo še od 5. do 9. maja. Marijin mesec vas vabi, da se prenovite v ljubezni do božje Matere in do njenega Sina. Priglasite naslovite na: Dom Brezmadežne, Mala Luka pri Ihanu, p. Domžale.

d VII. jugoslovanski esperantski kongres se bo letos vršil v Koprivnici na Hrvaškem 20. in 21. maja. Vse priprave za kongres je prevzel esperantski klub v Bregi—Koprivnica, čigar duša je Izidor Rižnar, šolski nadzornik v pokouju. Člani kluba so večinoma kmetje, ki zelo dobro obvladajo esperanto. — Ta kongres bo za jugoslovanske esperantiste zelo velikega pomena. Prijavnina znaša 25 Din. Prijave pošljite na naslov: Esperantski klub, Bregi—Koprivnica, Savska banovina.

Hinjski lantje so pa tiči!

Poslovil se je g. organist Avg. Fabjan, ki je štiri leta pri nas delal. Godba, ki je on vodil, mu je zaigrala za slovo; fantje in z njimi vsi farani so se mu zahvalili za trud in mu želeli na novem mestu v Viskaj gori obilo sreče in uspehov. Takoj pa smo dobili novega organista g. Martina Ulaza, ki je prišel sem iz Škocijana pri Mokronogu. Prepričani smo, da smo v njem dobili vsega organista! — Se eno o naših fantih poročamo: zato da ne boste mislili, da v Hinjah nič fantov ni, ali pa da so kilavi, in pa za zgled tistim, ki mislijo, da morajo ponoči kole ruvati in po glavah z njimi mahati. Naj gredo raje njivo orat, kot so storili naši fantje. Tisto noč, ko je bil mlaj, so fantje hudo vriskali, samo ljudje niso vedeli, kje so. Kdo bi si bil mislil: farovško njivo so orali. Pa ni tako majhna tista farovška njiva. Precej krompirja zraste na njej, kadar je dobra letina, če ne pa prav gotovo dosti plevla. Ne vem prav natančno, kako je do oranja prišlo, ampak zarekli so se, do je bodo zorali brez živine — in držali so besedo. Najprej je bilo treba ojesa za te konje posebne sorte. Dobili so žrd in tisti, ki je vsa stvar vodil, se je žrtvoval: toliko časa se je močno usedal nanjo, da se je na sredi prelomila. Potem je bila ravno prav dolga in šest jih je poprijelo: »Hi, ravno za brazdo!« Mislite, da ni šlo? Pa še kako! Nekaj časa je bil spás, potem pa je bolj zares prihajalo. »Ali bi vse, ali ne bi?« Smo že na pol? Kaj so rekli da, drugi ne. »Fantje, nikar ne stojmo, srajce so mokre.« »Pa so se do konca spet posušile.« so drugi dan pripovedovali. Ni hotelo biti konca kar tako kmalu. Prišli so še drugi na pomoč in priznati so morali: »Saj gre kakor z bukami!« — »I, menda vendar — kako bi ne šlo.« Stari oče tam neke blizu niso mogli zaspiti in poslušajo: »Kaj je to?« I, ravno za brazdo! Kdo to poganja ponoči — saj nismo o sv. Jakobu — pa se nocoj, ko je mlaj! Okoli enajstih pa pride fant — menda je bil zelo dober vol: »Smo že zorali farovško njivo.« Za grla poplakati se je menda nekaj dobilo po storjenem delu, pa saj to ni glavno. Ko bi farovška kobila vedela, kaj so ji fantje napravili, bi se jim gotovo zahvalila. Tako prav ji je prišlo, prav zadnje dni malo šepa.

Zenske so si drugi dan pravile to novico, pa druga drugi niso verjele. Prvi april je že minil, zato pa je rekla onkava Micka sededovi Pepci: »Beži, Pepa, saj menda ne sadiš danes buče?« (Saj gotovo po vsej slovenski zemlji ostanejo buče drobne, če ženska debelo ne laže, kadar jih sadi!) Pričakujemo, da bo krompir jeseni prav debel, ker so taki »volci« zanj njivo rahljali. — No, pa še od drugod kaj takega poročajte, če morete! Samo resnične naj bodo, tako kot je ta!

Največja zakladnica sveta 25 m pod zemljo

To je »Banque de France«, francoska narodna banka, ki hrani največ zlata na svetu. — Na levi: kosi zlata na vozičkih. — V sredi tehtajo zlato, in sicer zelo natančno do 1/10 grama. — Na desni: pogled v podzemeljsko trdnjavo, kjer hranijo zlato. Nad to dvorano je umetno jezero, iz katerega spuste v dvorano po posebnih ceveh vodo v primeru kakšne nevarnosti.

PO DOMOVINI

† Ivana Solar

(Rovte pri Podnartu.)

Sirom Gorenjske so znane Rovte nad Podnartom in kdor ve za Rovte, je poznal Ivano Solar — Gregčevo mamo. Zavrtna bolezen jo je prisilila k težki operaciji, pa je umrla. V nedeljo so jo številni sorodniki in znanci pospremili iz Podnarta na Ovsiško pokopališče. Pogreb je bil lep in izredno velik. Cerkveni moški zbor ji je zapel tudi dve žalostinki. Pokojna je bila ena tistih slovenskih mater, ki jih še dobimo po naših domovih, tihe so in skromne, vendar pa junakinje dela in ljubezni. Svojim sedmerim otrokom je bila prava mati in vzgojiteljica, možu verna družica in pomočnica; in ne samo ti, tudi dom jo bo še dolgo pogrešal. V njeni hiši so bili »Domoljub«, »Nedeljski Slovenec« in številni drugi katoliški časopisi stalni gostje. Priljubljena je bila povsod, do vsakega je imela dobro besedo in čuteče srce, številni brezdomci in prosjaki so vselej dobili pri njej kruha ali prenočišča. Bog ti daj zaslužen mir in pokoj, mi te bomo vedno ohranili v najlepšem spominu, dobra Gregčeva mama!

Posnemanja vredno (Vel. Dole in Zagorici)

Vas Velike dole pri Gombišču v občini Veliki Gaber ima nekaj skupnega, takozvanega vaškega zemljišča. Na tem zemljišču je rastle trnje, robida, leševje itd. Letos pomladi so vaščani to zemljišče zasadili s sadnim drevjem. Tako bodo imeli od vaškega zemljišča, od katerega morajo tudi davek plačevati, vsaj nekaj užitka, kadar bodo drevesca odrasla. Pa tudi lepše lice bo vaška okolica dobila. V bližnji vasi Zagorica imajo čez 8 ha takega vaškega zemljišča. Več sto dreves bi lahko na tem skupnem zemljišču posadili. Na tisoče kg sadja bi lahko ob dobrih sadnih letinah pridelali. Kolika korist za vas, ki ima prav malo sadja! Paša bi vkljub nasadam ostala, oziroma bi se še

zboljšala, saj bi ničvredno grmičevje ob nasadih izkopali. Toda večina vaščanov neče slišati o tem, da bi se vaški svet zasadil. Samo na to mislijo, kako bi skupno zemljišče razdelili. Obetajo si veliko korist od razdelitve. Ne pomislijo pa, da bo potem paša onemogočena. — Marsikje razumni kmetje ustanavljajo pašniške zadruge. Svoje zemljišče dajejo za napravo skupnega pašnika, ali pa vzamejo večje košenice v najem, da zamorejo svojo živino od pomladi do jeseni pasti. Saj na paši si utrdi živina svoje zdravje, se prehrani z malimi stroški do zime. Zato pa v takih krajih lahko več živine prede in živina je lepša. V Zagorici pa vplivnejši kmetje hočejo sploh pašo onemogočiti. Koliko si pa bodo kmetje opomogli, če si vaški svet razdele? Vseh posestnikov je 42. Ako razdele 8 ha na 42 kosov, bo pač posamezen malo dobil.

Prireditve (Dolenja vas.)

V Nemški vasi imajo lastno gasilsko društvo, ki si je nadelo nalogo s prireditvami pospešiti nabavo raznih potrebščin za društvo. Dve nedelji so pri nas gostovali z lepo igro, ki zahteva veliko oseb in spretnih igralcev. Prvič je bila dvorana natlačena in vsakdo je šel poln hvale domov. Vsi igralci so bili kos svojim nalogam. Pa še to: le domači fantje in en mož, pa le domača dekleta, vsi iz Nemške vasi. Tudi v Ričnici so dobili priznanje, kjer so tudi dvakrat nastopili. Vse to je uspeh naših prosvetnih organizacij, ki dajo pravo izobrazbo in omiko. Nemčanom moramo pa le častitati k uspehi prireditvi!

Poštenju — zadoščenju! (Stražišče pri Kranju)

Znano je da so se od gotove strani širile govorice, kako je župan Frane Bašar, ki je bil razrešen leta 1932, oškodoval občino za lepo vsoto tisočakov. Po gostilnah in povsod,

kjer jih je hotel kdo poslušati, so govorili o 14.000 Din, drugi o 18.000 Din in še več. Četudi je kontrola finančne direkcije v Ljubljani odobrila tožbeno poslovanje v letih 1929, 1930 in 1931 ter tudi državno tožilstvo ni našlo poudara za postopanje zoper Frana Bašarja, vendar dotični krogi še niso odnehali. Mesec potem, ko je dobil razrešnico od Mestne kontrole, je vložil sedanji župan civilno tožbo zoper Frana Bašarja, s katero je zahteval od njega povrnitev 9439 Din. — Glasom pravomočne razsodbe sreskega sodišča v Kranju št. P. 425/33 z dne 22. marca 1934 je bil zahtevek Antona Križnarja zavrnjen v celotnem obsegu in občina obsojena na povrnitev tožbenih stroškov. Posledica te gonje je, da mora občina plačati vse pravne stroške, ki so samo za tožbenega zastopnika odmerjeni nad 1400 Din. Rešeno pa še ni vprašanje, kdo bo te stroške nosil, ali občina, ali tisti, ki so zakrivali vložitev tožbe.

Razno (Gora nad Sodražico)

Dne 14. aprila smo pokopali »Starovega očeta«, posestnika Jakoba Samsa. Kratka bolezen je 78 letnega moža iztrgala iz naše srede. Rajni je bil vzor poštenega in vernega slovenskega kmeta; bil je skromen in delaven in ni nikdar šilil v ospredje. Le kadar se je bilo treba potruditi za čast božjo ali za trpečega bližnjega, je bil med prvimi. Kot izsekovalec žag je veliko potoval po svetu, a tušina mu ni vzela poštenja. Pokojni zapušča ženo in dve omožni hčeri. Sin edinec mu je umrl leta 1914. — V nedeljo 8. aprila smo skromno proslavili 25 letnico naše fare. Pri popoldanski službi božji je bil tej slovesnosti primeren govor, nato pa litanije z blagoslovom. Moški zbor je zapel papeško himno, zahvalno pesem in »Posod Boga«.

Društveno življenje (Mošnje)

Kakor priroda v bujnem pomladanskem zelenju se je tudi naše društvo po daljšem mirovanju prebudilo k novemu življenju. Vemo, da bi nekateri radi videli, da bi društvo za vedno zaspalo, toda mi tega ne pustimo, ker se dobro zavedamo, da poštena krščanska izobrazba daje najboljše poročstvo

KRIŽEV POT

(Nadaljevanje.)

Beatrika bi se bila gotovo ubila, ako ne bi bil arabec potel preko ozke poti; on pa je tvegal življenje, da reši drugo žensko. Da je bila ta druga ženska kraljica, je bilo brez pomena; to ni bil vzrok, da je skočil proti konju in ga ujel za udo. Vse to je storil samo zaradi enega pogleda njenih oči, zaradi njenega glasu, v trenutku izkušnje, ko je bil stopil iz vrste, da bi se podal v nevarnost iz vse plemenitejšega nagiba. Zdelo se mu je kakor zločin, ki je pričel zoper njegove misli, da je ljubil, kar ni ljubil. Ako bi bil pustil kraljičinega konja mimo in bi namesto njega ustavil Beatrikinega, bi bila ostala nepoškodovana; kraljico Eleanor pa bi gotovo rešil kak drug pogumen človek ob robu brezna. Na mislih mu je bil otožni obraz z rahlim nasmehljajem, na katerem so se zopet videle poteze bolečin; in to po njegovi krivdi. Še bolj pa ga je skrbelo, da ne bi bila rana opasnejša, in da ne bi ostala njena šibka postava pohabljen za vse življenje.

Medtem se je raznesel glas, da je bil molčeč Anglež, ki ni bil niti vitez niti oproda, rešil kraljico; pred njegovim šotorom so se ustavljali mnogobrojni ljudje, se razgovarjali o njegovem dejanju in izpraševali Alrika, ki se je bil sčasoma naučil toliko normanske francoščine, da jim je mogel za silo odgovarjati. Najprej so prihajali vojaki, ki so hodili

mimo šotora k jezeru po vodo. Ko so se vračali z bakrenimi posodami, polnimi vode, so postavili svoje breme na tla in se razgovarjali. Za njimi je prišel veliki vitez grof Montferrat, brat grofa savojskega, ki je bil v Vézelayu, kjer je Gilbert z njim govoril. Korakal je počasi, oči so se mu iskrale, kakor da bi mu s svojim ognjem hotele delati pot; dolgi plašč se mu je vlekel skoraj po tleh, škornji iz rdečega usnja so bili malodane do gležnjev nazaj zaviti, njegova v rokavice oblečena roka je pritisnila križasti držaj meča nizdol, tako da mu je nožnica privzdigovala plašč zadaj. Zraven njega so stopali njegovi vitezi in z njimi oprede; vsi so bili namenjeni h kralju, kjer se je imelo vršiti bojno posvetovanje, brž ko se je doznalo, kako je bila premagana velika nemška vojska, in da utegne sam cesar priti za Friderikom, vojvodo švabskim. Ta vojvoda je bil že dospel v tabor, potem ko je odbil napad Seldžukov, ki so ga skušali ovirati na umiku, ter je pripeljal seboj prve prestrašene Nemce.

Vojaki in hlapi so se mu umikali s pota, on pa jih je vprašal, kje je šotor Angleža Gilberta Warda; pokazali so mu šotor s privzdignjeno zaveso, ki je služila kot vrata; pred njimi je široko razkoračen stal Alrik v senc velikega Gilbertovega ščita, ki je visel ob sulici, zasajeni v zemljo. Grb na ščitu je bil prazen, dasi je tiste čase že mnogo plemičev načrtovalo svoja gesla na svoje ščite in so mogočni velikaši uporabljali heraldička znamenja svojih rodov in že davno poprej, predno so njihovi

vazali začeli uporabljati grbe na bojnih ščitih. Gilbert pa ni hotel nositi nobenega znamenja in nobenega gesla na svojem ščitu, dokler se ne bi proslavil s kakšnim junaškim dejanjem.

Grof Montferrat je zamišljeno pogledal prazni ščit, pa je vprašal malega Alrika, iz kakšne rodovine da je njegov gospodar. Ko pa je slišal, da so bili Gilbertovi pradedje z Robertom Zlodejem, ko je umrl, in z Viljemom pri Hastingsu, dalje z Bogomirom v Jeruzalemu, in da je njegov oče umrl v boju za kraljico Margareto, proti uzurpatorju, da pa Gilbert še vedno ni vitez, se je silno začudil. Ker je bilo grofu znano, da je bil mladenič ranjen in ležal, ni hotel stopiti v šotor; podaril je Alriku en zlat in mu naročil, da naj pozdravi mladega gospoda s Stoka ter mu pove, da se želi grof Montferrat z njim поблиže seznaniti, kadar zopet okreva.

In odšel je; ni še bil daleč, ko sta prišla po poti grof savojski in lord Concy v spremstvu svojih viteзов in opred; bila sta namenjena na bojno posvetovanje. Ker sta bila opazila, da se je grof Montferrat ustavil pred šotorom, sta se ustavila tudi onadva, stavila ista vprašanja ter dala Alriku denarja v znak čišljanja junaškega dejanja in dobrega imena njegovega gospodarja. Za njima je prišlo še mnogo drugih velikih in majhnih plemenitih; veliki so dajali Alriku denarja, manjši so ga pa vabili po večerji na pijačo. Tako se je zgodilo, da je bila njegova usnjata torba, ki je že kar pokala v gubah, ker je bila tako dolgo prazna, zdaj prav polna denarja in je težko

Za odlično naravno zdravljenje

uporabljajte „Planinka-zdravilni čaj Bahovec“, ki je pripravljen večinoma iz najboljših zdravilnih planinskih zelišč. Dolgoletna izkušnja nam potrjuje, da je „Planinka-zdravilni čaj Bahovec“, ki vsebuje preizkušene in dobro zdravilne sestavine, dober regulator za čiščenje. Šest do dvajset-tedensko zdravljenje s „Planinka-zdravilnim čajem Bahovec“ deluje izvanredno in sicer brez strupov pri vseh sledečih boleznih: Pri slabi prebavi želodca in zaprtju telesa, slabem delovanju črevesa in napetosti telesa, omotici in slabosti, obolenju na hemeroidih in boleznih jeter. „Planinka-zdravilni čaj Bahovec“ pospešuje apetit. Zahtevajte v lekarnah samo pravi „Planinka-čaj Bahovec“, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v originalnih plombiranih zavojčkih po Din 20—, s proizvajalčevim napisom:

Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg 12

Reg. sub Sp. br. 169
od 9. 11. 1933

komaj 5 mesecev, v Vinivru pa je zatopil cel Otrin Matija, v starosti 58 let. Zapušča ženo in 4 otroke. Bodi mu zemlja lahka. Ostalim iskreno sožalje!

Požar (Dragutina)

Preteklo nedeljo nas je zbudil signal ognjevarcev in bitje zvona. Gorelo je v vasi Podlog. Pihal je hud veter, a topot v korist gasilec in sosednjim poslopjem, ker je veter plamen in iskre odnašal od drugih poslopj, tako da je zgorelo le gospodarsko poslopje Terezije Likevič, tej pa vse razen kašče. Hišno opravilo in živino so rešili. Kako je ogenj nastal še ni znano. Gasilec so bili hitro na nogah in zbralo se je dokaj ljudstva v pomoč iz vseh vasi.

Prireditve (Ajdoce)

Prihodnjo nedeljo, dne 29. aprila gre gostovat naš šol. igralski oder v Valto vas. Prirediteli bomo prekrasno ljudsko igro: »Domen«. Snov je vzeta iz kmetijskega življenja. Igra je vsebinsko lepa in globoko dojeta. Pred kratkim časom smo jo igrali že doma v Ajdovu, v splošno zadovoljstvo ljudstva do obilni udeležbi. Pričetek bo ob 15. Pred igro so na programu tudi pevske točke. Pridite pogledat vsi okoličani, ne bo Vam žal.

Razno

(Dev. Marija v Polju)

V nedeljo, 29. aprila ob 4 popoldne novi prosvetno drskovo igro »Kulturna prireditve v Črni mlaki«. — Velika brezposelnost tukajšnjih mladih deklet in dečev, da zaposluje Vevška papirnica preko trideset poročenih žena, kojih možje so v papirni ali drugje zaposleni, je dalo povod, da se obratni zaupniki stavili na vodstvo zahteva naj se večina teh izmenja z neporočenimi delavkami. Umevno, da je ta zahteva natekla pri prizadetih na odpor. V splošnem pa delavstvo odobrava ta odločen nastop.

— Pri hemeroidali bolezni, zagatenju, nagnjenosti krevlin, abscesih, sečnem pritisku, otečenosti jetrih, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadom omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« gretnice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

Gospodarske vesti.

(St. Vid pri Stični)

Letos gre kmet žalosten na svoje njive. Ozimna je tako redka, da bi jo lahko okopavali. Nekateri so posejali vmes jara žita in zabranali, drugi so pa kar preorali in bodo koruzo sejali. Toda koruze za seme ni dobiti. Lani je koruza tako slabo dozorela, da ne bo mogla kaliti. Zanašamo se na občinskega načelnika g. Ignacija Pevca. Posrečilo se mu je že cel vagon koruze dobiti iz bednostnega fonda, deloma zastoj, deloma proti nižjani ceni. Tudi semenskega komprijarja so dobili poplavljeni, da morejo saditi krompir. Sedaj bi potrebovali še semenske koruze. — Od občine St. Vid je banska uprava odločila z vasi: Škrjanče, Studenec in Vrhpolje in jih priključila občini Stična. Zato bodo nove občinske volitve v St. Vidu in v Stični.

Razno.

(Primskovo pri Litiji)

Solnce pripeka kakor sredi najhujšega poletja. Vse je v bujnem cvetju, dnevi pa krasni, da že dolgo ni bilo takih. Tako zgodnje pomladi ljudje že dolgo ne pomnijo. — Toplo vreme je privabilo tudi polno »žejnih romarjev«, ki se nadejajo na Primskovem dobre božje kapljice. So to navadno že stalni »odjemalci« in vsi zatrjujejo, da so doma z Gorenjskega (tam je namreč doma naš gospod župnik), je pa le to njihova politika, ker se nadejajo pri gospodu župniku dobrega sprejema. — Mrtvaški zvonovi so tu tudi že parkrat zapeli. Pred kratkim je umrla v Mulhah Kolesa Marija, stara

za arečo celega naroda in posameznika. Zato, fantje in dekleta, le krepko naprej po poti, ki ste jo nastopili. Ta pot je prava! — Na evetno nedeljo smo igrali igro »Na dan sodbe«. Zadnjo nedeljo je bila na vrsti vojna drama »Rožmarinc«. Za zaključek sezone pripravljamo nekaj vaselega, da se bomo po stari šegi poslovili od muhastega aprila. Še v pogledu godbe bo treba kaj ukreniti, potem bomo pa lahko v prihodnji sezoni izvršili res mnogo dobrega.

»Gospa ministrica« (Sostro)

Prosvetno društvo bo uprizorilo v nedeljo, 29. aprila zvečer ob osmih štiridejansko komedijo »Gospa ministrica«. Ker je to zadnja predstava in vsa prežeta zdravega humorja, vabimo obiskovalce, da še enkrat napolnijo dvorano in se prav od srca nasmejejo.

Podružnica ZAKS (Ribniška dolina)

Dne 15. aprila smo imeli ustanovni občni zbor podružnice Zveze absolventov kmet. šol za okraje Ribnica, Sodražica in Vel. Lašče. Prvi odbor smo tako-le sestavili: Predsednik Fr. Levok iz Vel. Lašče (namestnik Lud. Kovačič iz Jurjevice), tajnik St. Marolt od Sv. Gregorja (nam. J. Drobnič, Dobropolje), blagajnik A. Gregorič iz Sodražice (nam. V. Ivančič iz Vel. Lašče). Upamo, da bo odbor živahno vršil svoje naloge. Vabimo tudi one absolvente, ki še niso v naših vrstah, da se nam pridružijo. V slogi je moč in uspeh!

visela ob njegovem pasu; kar se pa vina tiče, se mu ga obljubili toliko, da bi bil lahko plaval v njem.

Med grškimi kažipoti in vodniki je bil eden, ki je vedno postajal blizu šotora, se igral z debelimi jagodami rožnega venca ter bil venomer za Alrikom. Ko se je nekoč zbralo okoli Alrika več viteзов in vojakov, se je ta Grk priplazil bližje ter skušal z britvijo prerezati vrvice, s katerimi je bila usnjata torba pritrjena. Saksonec se je urno obrnil in udaril s pestjo Grka med oči s tako močjo, da je minula dolga ura, predno je prišel Grk zopet k zavesti in se izmuzal dalje, ker mu nikdo ni hotel biti v pomoč. Alrik pa se je smejal, ko si je lizal kri s prstov; a dasi je bil majhne postave in mlad, so ga vojaki gledali z velikim spoštovanjem in ga še bolj vabili na pijačo.

Tako je tisti popoldan rastla Gilbertova slava kakor požena pod vplivom prvih solnčnih žarkov bela lilija, ki se zaradi vlažnega vremena ni mogla razviti iz popka. In konec je bilo onih dni, ko je moral med veliko množico plemenitašev hoditi neopažen s svojima spremljevalcema in skromno prtljago.

Medtem se je vršilo bojno posvetovanje v velikem šotoru, kjer je lahko zložno sedelo tri sto viteзов in kjer je tudi kralj sedel na svojem prestolu s kraljico na desnici. Tedaj je vstal rdečbradi vojvoda švabski, Friderik, Konradov vnuk in poznejši slavni cesar Rdečbradee, ter pripovedoval kako je bilo: divji nemški vitezi so takorekoč prisilili svoje poveljnike, da so izbrali pot preko gora in se

tako v neugodnih okoliščinah bojevali s Seldžuki; Seldžuki so se venomer prikazovali in zopet izginjali ter jih napadali pri vsaki priložnosti tako, da so se vsi čudili, odkod so ti hitri borci prihajali in kam so zopet izginjali. On sam je dobil rane, ki se še niso zacelile. Pripovedoval je dalje, kako je podnevi postala blazna smelost Nemcev in divjost vojakov iz Črnega Lesa uprav obupna, na večer pa se je izpremenila v nov poraz; naposled se je zgodilo, da so Seldžuki venomer morili in pobijali ter se je vse vojske polastila taka groza in strah, da so vojaki metali oklepe in orožje od sebe ter se spustili v beg kot podgane iz gorečih žitnice, tako da poveljniki na noben način niso mogli ustaviti pobega. S pešico pogumnejših je ščitil hrbet svojih bežečih čet in hrabri cesar Konrad, ki je pravi velikan po moči in največji mečeborec na svetu, se bori še zdaj pri najzadnjih stražah vojske, da reši, kar se rešiti da.

Uprav blazno je bilo, je pripovedoval, da so poskusili prodirati preko gorskih prelazov. V Palestino je moglo priti po dveh potih; Francozi naj izbirajo med njima. Ena drži ob dolgem maloazijskem obrežju do Ciprškega zaliva; druga pa bi bila ta, da bi šli do Proponta, kjer bi lahko dobili ladje iz Carigrada ter se prepeljali po morju do Sirije. Ob krajšji poti je prežala smrt, dasi ni smrt nič, je vendarle pomenila poraz in uničenje krščanske moči v Jeruzalemu in Antiohiji.

Tako je govoril in kralj, kraljica in veliki plemenitaši so ga molče poslušali. Med njimi

so bili veliki grofi Flanderski, Toulonski, Savojski, Montferrat, Dreux in Blois, dalje Lušgnan, Coucy, Courtenay in Burbon, škofa v Toula in Metz, vsi veliki vitezi iz Gaskonjske in Poitou in še mnogo drugih slavnega imena in plemenite krvi. Ko je Friderik končal, se ni nikde oglašil, da bi mu odgovoril; kralj je sedel na svojem prestolu in s tihim glasom molil za mrtve. V obeh kraljice Eleanor pa se je bliskal ogenj in njene v rokavice oblečene roke so se nepotrpeljivo oprijemale izrednega naslonjala prestola.

»Requiem eternam dona eis,« je molil kralj.

»Amen!« je odgovorila kraljica z glasnim, zaničljivim glasom. »Zdaj naj pa bo konec molitev in lotimo se dela. Zajahajmo konje ter odjezdimo ob dnevnem svitu cesarju naproti, da mu že vendar enkrat pomagamo v njegovi stiski. Jezdimo v bojnem redu z ogledniki in stražami ob straneh; bodimo oboroženi in pripravljani vsak trenutek. Potem pa, ko bodo vsi na varnem, ki so ostali pri življenju, se povrnemo semkaj, da se Nemei pri tem pripravljenem jezeru malo odpodijejo. Pozneje odriemo zopet dalje in sicer po najbolj varni poti, previdno in oprežno, ne da bi trosili moči v majhnih praskah, ker jih bomo pozneje krvavo potrebovali za veliko zmago.«

»Cesar bo jutri gotovo tukaj, brez naše pomoči,« je rekel kralj očitno ozlovoljen. »Zaradi tega ni treba, da bi mu hodili naproti.«

»Ako je tako blizu, zajahajmo drevo ko-

MEDBRATI V TUJINI DOBRO ČTIVO

Pojasnilo in odgovor mnogim

Dan na dan dobivam pisma iz domovine, da bi preskrbel temu in onemu kako službo v Franciji. Ker mi je nemogoče vsakemu posebej odgovoriti, naj podam tu kratek odgovor in pojasnilo: V Franciji je gospodarska kriza kot povsod na svetu. Prišla je nekoliko pozneje, a sedaj je čutimo pošteno. V industrijskih obratih ni misliti za enkrat na nobeno zaposlitev. Še ti naši delavci, ki so že leta tukaj, se tresejo za svoja mesta. Francozi bi se radi odkrižali tujcev, ker imajo sami vedno več svojih brezposelnih. Pritisak je nanje, da bi sami prostovoljno odšli in jim v tem slučaju ponujajo celo pristo vožnjo v domovino in še nekaj denarja na roko. Ponekod jih kratkoma odpuščajo. Edino le na kmetih se najde kaka zaposlitev. Ko pa vidim te reveže, zlasti dekleta tam iz Prekmurja in od drugod, kako jih izrabljajo — mnogi nimajo niti nedeljskega počitka in možnosti iti k sveti maši — kako so osobita dekleta v premnogih dušnih nevarnostih, bi si komaj upal svetovati komu iskati take službe. Tudi plače so majhne, če se upošteva razne odračunave. Francoski kmet je jako skop. Ne skušajte torej priti z denja pod kap. Casi so zares hudi. Prebiti jih bo treba z največjo skromnostjo in s potrpljenjem. Pozdrav vscini! — Zupančič Val., župnik v severni Franciji.

Smrt v tujini (Nieuwenhagen)

V Kerkradeh je v bolnišnici umrla po daljši in mučni bolezni Angela Herle, roj. Cilensek. Zapuščena žalujočega moža in dva nedolžna otročička. Kako je bila povsod priljubljena, je pričal 13. aprila njen pogreb, katerega so se udeležila štir tujakinja druživa sv. Barbare z dvema zastavama ter z zelo lepim številom rojakov in tukajšnjih domačinov. Ob odprtem grobu je imel lep govor predsednik društva g. Ivan Znidaršič, društvo pa je rajni poklonilo lep vene. — Počivaj v miru, draga Angela, in naj Ti bo lahka tuja zemljica. Možu iskreno sožalje!

Zalostne novice iz Francije (Bruay P. d. C.)

Smrtna kosa kosi brez izjeme, doma pa tudi v tuji zemlji. Takaj je po trimesečni bolezni za vedno zatisnil oči v starosti 30 let rojak Ivan Jurglić. Doma je iz Pavlove vasi pri Tržišču na Dolenjskem. Umrl je na veliko soboto ob 5 zjutraj. Pogreb pokojnega je bil na Veliki ponedeljek ob 8 zjutraj. Na zadnji poti na pokopališče ga je spremljalo mnogo naših rojakov kakor tudi naš g. župnik Valentin Zupančič. Društvo sv. Barbare ga je spremlilo s svojo zastavo in s pevskim zborom, ki je zapel dve žalostinki v slovo.

Pozdrav ribniških rešetarjev (Salzburg—Avstrija)

Komaj čakamo »Domoljuba«, da nam prinese novih novic iz domovine. Danes se hočemo oglasiti še mi, ki si služimo skorjo kruha v tujini. Ni nam ravno slabo, vendar je gospodarska stiska pritiskala tudi avstrijskega kmeta tako zelo, da naša kupčija ne gre tako, kot je šla nekdanj. Ljudje so do nas zelo prijazni, tudi po uradih so prav ljubeznivi z nami. V vsaki zadevi dobimo takoj odgovor; ni nam treba nanj čakati cele mesece. Lepe pozdrave pošiljamo vsem čitateljem »Domoljuba«, posebej onim iz ribniške doline. J. Šilc, Goričava; Fr. Kozina, Daa; Jan. Šilc, Nemška vas; J. Kozina, Jurjevica; Fr. Andoljšek, Jurjevica, Fr. Šilc, Jurjevica, Fr. Lovšin, Sušje; Iv. Arko, Ribnica.

k Pravkar so izšle Šmarnice župnika Andreja Pirea. Navidezno so preproste, a vendar so zelo času primerne. Šmarničar obravnava v njih poljudno vsa najvažnejša verska in vzgojna vprašanja. Vsak govor je zane celota. Knjiga je tako sestavljena, da se bo lahko uporabljala kot molitvenik. Posebno jih bodo lahko rabili duhovniki za majniško berilo. — Za člane Družbe sv. Mohorja stanejo vezane z rdečo obrezo 20 Din, za nečlane 28 Din; z zlato obrezo 30 Din, za nečlane 40 Din.

k Perotinarstvo. Kako vzgrajamo, negujemo in gojimo domače perotino. Sestavi A. Slivnik, 174 strani, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1925. Din 40, vezana 50 Din. Danes uvidi že vsaka kmetijska gospodinja, koliko ji lahko donasa umna reja domače perotine, zato se ne straši dela, ki ga zahteva ta vrsta domače živali. Nasprotno pa se posledice napačnega ali zanemarjenega ravnanja kaj kmalu pokažejo; koloči neso premalo, meso od takih kokoši je manj vredno, masti nobene, slabo perje, živali niso porabne za pasmo itd. Ravnanje se po navodilih in strokovnjakih nasvetih pisatelja te knjige in naš trud bo obilo plačan. Za lažje razumevanje opisov posameznih pasem ima knjiga tudi obilo slik. Knjigo toplo priporočamo. V njej bo našel kmetijski gospodar marsikak nasvet, ki ga bo lahko praktično izrabil pri reji perotine.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

S tem važnim vprašanjem se bavijo vsi, ki trpe na astmi, katarju pljučnih vršičkov, zastarelem kašlju, zaslužanju, dolgotrajni bripavosti in hripi, pa do sedaj še niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas

popolnoma brezplačno knjigo s slikami,

ki jo je spisal dr. med. Guttmann, bivši žel-zdravnik zaroda za tinenkuro, o temi »Ali so pljučne bolezni ozdravljive«. Da omogočimo vsakemu takemu bolniku spoznanje njegove bolezni, smo se odločili v interesu splošnega blaga, oddati to knjigo vsakemu zastonj in poštinske prosto. Napisati je samo dopisnico (frankirano z Din 193) s kratkim naslovom: **PULMANN & Co., BERLIN 325 Mühlentrasse Nr. 25-26.**

Odobreno od ministrstva socialne politike, sanitetsko odeljenje S. Br. 2416 od 12. XII 1933

nje, ne, se to uro, da nam nihče ne bo mogel eramotno čitati, da tičimo tukaj brez dela, dočim potrebujejo naše pomoči možaki, ki nosijo križ.

Kralj ni rekel besede, toda pri teh kraljičinah besedah se je med zbrano množico začelo zamolklo godrnjanje priznanja vitezov, in ko so roke nepotrpežljivo segle po meču in bodalu, se je začel glas rahlega premikanja jekla in usnja, kakor ga moreš slišati samo med vojaki.

Eleanor jevtala, ne da bi bila utrujena zaradi strašne ječe, ne da bi bila prestrašena zaradi svojega padca, in srčno so se ji iskriale oči. Njena neprestana potreba je bila takorekoč njena vsakdanja hrana, da se je v vseh več ali manj važnih zadevah pokazala boljše od kralja. Vzravnala se je pokonci, kakor bi hotela pokazati vso svojo lepoto in moč; in zahajajoče sonce, ki je sijalo skozi široki vhod šotora, je razlivalo svetlobo preko njene obraza in njenih odločnih oči.

»Moji lordi in baroni, plemiči iz Guienne in Francoske, našega potovanja je danes konec; jutri se začne boji! Naši bratje so v nevarnosti in sovražnik je blizu! Vojaki križa, k orožju!»

»K orožju!« je mogočno odmevalo po celotnem šotoru.

Ko je kraljica vstala, so se vzdignili tudi plemenitaši; samo kralj je obsedel; blede obraz je imel povešen in roke prekrižane na ročaju meča, ki ga je držal med kolena. Kraljica ni izpregovorila nobene besede več in

je odšla, ne da bi se ozrla na svojega soproga in kakor da bi edino ona bila vladarica, po stopnicah, ki so držale do prestola, na zemljo šotora. Trije vitezi, eden iz Gaskonjske, eden iz Poiton in eden iz njene Guienne, ki so tvorili njeno častno stražo, so stopali za njo, ko je odhajala iz šotora in se smehljala velikašem na levi in desni. Mnogi njih so želeli govoriti z njo — prvi med njimi grof Montferrat.

»Gospa,« je rekel in se globoko priklonil, »hvala Bogu in sveti Trojici, da ste danes ostali pri življenju. Prosim vas, sprejmite zatrdilo udanosti in čestitke Montferrata!«

»Bourbona tudi, gospa!« je zaklical nek glas poleg nje.

»In Savojskega, vaša Milost!« se je oglašil drugi.

»In Coucy, Courtenaya, Metz — —« in tako dalje so seglasili glasovi; plemenitaši in velikaši so se gnetli okoli nje, saj je niso bili videli, odkar je po padcu raz konja odšla s tiste trate.

»Hvala vam!« je odgovarjala in se brezskrbno smehljala. »Zahvalo pa morate izreči tudi možu, ki mi je rešil življenje, ako me ljubite.«

»Gospa, stno že storili,« je odgovoril Montferrat. »In če je volja vaše milosti, prosim, prepustite meni tistega možaka. Zaradi vaše visokosti mu hočem izkazati vse časti.«

»Ni moj vazal,« je rekla Eleanor. »Sirom našen angleški plemič je, oropan svoje ded-

ščine, prijatelj mladega Henrika Plantageneta.«

»Prijatelj dečka!« Grof se je rahlo nasmehnul.

Eleanor pa je postala nenadoma resna; ne glede na svojo veliko lepoto in sijajno mladost in vzlic svoji veliki nepotrpežljivi strastnosti, je bila namreč tudi modra in izvedena kakor možje.

»Dečka? Res, kakih štirinajst let utegne imeti, več ne. So pa dečki, ki niso otroci, niti tedaj, ko so še v zibelki; so pa zopet možje, ki niso nič drugega, kakor da so vzrastli preko svojih plenit in se pač otreli mlečnih zob, ampak ne svojega javkanja in svoje čmerikavosti.«

Velikaši so umolkili; govorila je preveč drzno in seveda cikala na kralja, kakor so vedeli.

»Kar se pa tiče tega Angleža,« je nadaljevala po kratkem odmoru, »on ni moja last, da bi ga vam mogla podariti, gospod grof. In kar se tiče tega, da ste ga zaradi njegovega junaškega dejanja počastili, bi ne videla rada, da bi vi storili možu dolžnost v vašo zabavo, dasi bi vam z veseljem rada ustregla.«

Iz šolske naloge. »Hrbtenica je pri človeku glavna stvar. Na enem koncu sedi glava, na drugem pa on sam.«

*
»Oče in sin. Oče sinčku, ki se boji psa: »Ne boj se te krote! Kaj ne veš, da pes, ki hudo laja, nikoli ne ugrizne!« — »Vem, samó vprašanje je, če ve to tudi pes.«

RDEČA NEVARNOST

(Nadaljevanje.)

Porazi na daljnih mandirskih bojiščih v vojni z Japonsko so dali prvi povod za spopad. Vreti je začelo po vsej Rusiji že proti koncu l. 1904., atentat na vse-mogočnega ministra Plevjeva je pa dal znak za očitne upore. Po kmetih so izbruhnili hudi kmetiški nemiri, v mestih pa delavski štrajki. Država je bila do skrajnosti obsodražena pri vseh slojih, toda ti zaradi različnih interesov niso mogli imeti enotnega revolucionarnega programa, zato jih je režim še lahko obvladal. Toda kmalu po novem letu 1905. je izbruhnil revolucionarni val še z večjo silo. Dne 22. januarja so pesle nepregledne množice delavcev carju svoje prošnje in pritožbe, toda bile so sprejete s strojnimi puškami. Sledili so silni štrajki (štrajkalo je 1 milijon delavcev), poboji, plenjenja itd., a vse brez jasnega cilja in načrta. Med tem je kapituliral še Port Artur, kar je naredilo silen vtis po vsej državi. Izbruhnile so ogromne protivladne demonstracije, vlada je izgubila glavo in šele po dolgem pregovarjanju se je udal car toliko, da je obljubil durno (parlament). Razjarjenih množic pa to še ni umirilo. Petrogradsko delavstvo si je osvojalo jeseni l. 1905. svoje delavske »sovjet« (svete) in prirejalo ogromne štrajke, ki so ustavili ves promet, trgovino in državno upravo, kajti delavcem se je pridružilo tudi vse meščanstvo, po nekaterih delih države so pa izbruhnili še veliki kmetiški upori. V tej stiski ni preostajalo vladi drugega kot naglo končati vojno, nato pa na eni strani obljubiti ustavo (17. oktobra 1905) ter razne druge svoboščine, na drugi strani pa zbrati prav vse moči, da stre revolucije. Najprej je krvavo zadušila delavsko gibanje, nato pa s posebnimi vojaškimi kazenskimi ekspedicijami še kmetiške nemire, pri čemer je bilo samo l. 1907. na smrt obsojenih 2000 kmetov, a 21.000 na razne druge hude kazni. Meščanstvo se je pa itak kmalu samo umirilo ter se zadovoljilo z obljubljenimi političnimi svoboščinami.

Po znani nad revolucijo je izpolnil režim le del svojih obljub in še od teh večino le na videz. Ze dovoljene svoboščine (biskovne, zborovalne i. dr.) so bile vnovič prav bistveno okrnjene, a iz dume je hotel režim za vsako ceno ustvariti zgolj svoje poslušno orodje. Ker je bila prva duma iz l. 1906. kljub vsem volivnim nasiljem vladi neprijetna, jo je takoj razpustila, a tudi v drugi iz l. 1907. so imeli še socialistični »trudovniki« sami 121 poslancev. To je dalo vladi povod za nov razpust dume in za občutno poslabšanje volivne pravice (muslimanom je bila n. pr. volivna pravica sploh odvzeta), dokler ni s tretjo durno (1907—1912) končno dosegla svojega cilja (število poljskih in azijskih poslancev je padlo ob tej priliki od 110 na 37, socialno revolucionarnih na 16 itd.). Tako je bil skoraj neomejeno ustoličen zopet nekdanji predrevolucionarni reakcionarni absolutizem z vsemi svojimi zlemi posledicami. Opiral se je slejkoprej na plemstvo, na pravoslavje in na uradništvo.

Imela pa je reakcionarna Rusija tedaj državnika, ki je dalekovidno spoznal, da si mora tudi caristični režim vendarle poiskati neke opore in zaslombe v ljudstvu. Bil je to ministrski predsednik P. A. Stolypin (1906 do 1911). Uvidevši obupno gospodarsko stanje vsega ruskega kmetiškega ljudstva po vojni z Japonsko, je hotel ta kljub nasprotstvom najsrajnejših reakcionarjev postaviti na trdne noge vsaj en njegov del in ga tako pridobiti za caristični režim. L. 1906. je namreč izgledala razdelitev ruske poljedelske površine takole:

Vrsta kmetij	Število kmetij (v milijonih)	Skupna površina kmetij (v milijonih ha)	Povprečna površina 1 kmetije
mali kmetje	10.5	81.9	7.8
srednji kmetje	1.1	16.4	16.4
veliki kmetje (kulaki)	1.5	76.5	50.9
veleposestniki	0.03	75.5	2652.0
»mir«	—	55.7	—
skupaj	13.03	306.0	24.4

Stolypin je z agrarnimi zakoni iz l. 1906—1911 izvršil agrarno reformo tako, da je še bolj okrepil srednje in velike kmete, a ne da bi pri tem oškodoval veleposestnike. V to svrhu je odredil razdelitev starodavnega »mir« na ta način, da so srednje veliki kmetje lahko izstopili iz njega in si prilastili nanje padajoči del. Tako je od l. 1907.—1915. izstopilo iz »mir« 2.48 milij. kmetij in odepilo od »mir« 17.4 milij. ha zemlje. S tem so se srednji in veliki kmetje res jako opomogli in gospodarsko življenje je po vsej Rusiji vnovič jako zacvetelo. Toda velika masa kmetiškega ljudstva, mali kmetje, ki so tvorili tri četrtine vsega kmetiškega prebivalstva, je ostala ogoljufana in je bila še naprej obsojena na več kot beraško življenje. Socialistične stranke, ki so z vso silo nastopale proti razdejanju »mir«, so imele zato med temi bednimi in razočaranimi kmetiči hvalažne poslušalce in pristaše nove revolucije.

Še slabše je bilo z razpoloženjem delavskih množic zadnja leta pred svetovno vojno. Pristranska in nepopolna agrarna reforma je povzročila, da je od l. 1908.—1915. prodalo 1.2 milij. kmetičev svoja posestva, s katerih niso mogli živeti, naprej večjim posestnikom. Tako obubožani kmetje so potem lažni polnili ulice velikih mest in sprejemali vsake delavne pogoje v industriji. Mladi ruski kapitalizem je to kratkovidno izrabljaj in odklanjal vsako pravno in socialno varstvo delavstva. Ker je živelo to še ogromno nakopičeno le v nekaterih mestih, so imeli marksistični agitatorji lahek posej. Kako hitro je napredovala med delavstvom revolucionarna misel, nam najlepše dokazuje dejstvo, da se je vršilo l. 1910. v Rusiji 222 štrajkov s 46.000 štrajkujočimi, dve leti nato pa že 2132 štrajkov s 750.000 štrajkujočimi in sama svetovna vojna je zalotila Rusijo sredi ogromnih delavskih štrajkov.

Toda delavske vrste niso bile enotne, kajti za njih naklonjenost se je potegovala cela vrsta marksističnih strank in struj s precej različnimi nameni in sredstvi, ki so se med seboj strastno pobijale, a skoraj vse so bile močno razjedene tudi od svoje lastne notranje korupcije. Vlada je imela v vseh teh revolucionarnih strankah svoje agente in celo sam voditelj socialnih revolucionarjev, J. Azev, je bil v službi — policije. To je omogočalo režimu precej točno nadzorstvo nad temi strankami, ki so bile na videz vse tajne, in seveda tudi uspešno preganjanje voditeljev. Še najtrdnješe so se uveljavljali boljševiki, ki so bili najdoslednejša in najbolj načelna marksistična stranka, toda število njih pristašev se je od l. 1905. do spomladi l. 1917. skrčilo od 50.000 na 10.000, a še od teh je bila tretjina izobražencev (večina izobražencev je bila pri menjševiki). Vendar je številno šibkost precej nadomeščala izredna discipliniranost, saj je Lenin odločno odklanjal v stranki vse, ki se ji niso brezpogojno uklonili. Večina teh strank z boljševiki vred je začela po revoluciji l. 1905. izgubljati nekdanjo naklonjenost meščanstva in dela izobraženstva. To se je začelo odvrčati od njih zlasti zaradi zlorabljanja revolucionarne misli. Množiti so se namreč začeli vnovič teroristični atentati, ki pa niso po večini več nosili nekdanjega idealnega političnega obelajta, temveč so imeli zgolj značaj navadnih roparskih in razbojniških napadov v svrhu polnenja revolucionarnih blagin (tudi sedanjí diktator Stalin je pred vojno vodil tak bombni napad na prevoz težke blagajne v Tiflisu in se je polastil njene vsebine). Izredno boljševike je ne-sebično izobraženstvo odklanjalo tudi zato, ker so ti že ob prvi revoluciji l. 1905. jasno povedali, da jim ne gre za demokratično, temveč za socialno revolucijo, da bojevo izbojevali marksistični komunizem, ne pa svobodo, po kateri je več kot sto let tako hrepenela vsa Rusija in za uresničenje tega hrepenenja tudi toliko žrtvovala. Razen tega se je boljševiški program osiral le na delavstvo, a vsem drugim stanovom so sploh odrekli upravičenost za obstoj, dočim so druge socialistične stranke skušale vendarle zajeti vse stanoje in ustvariti program za vso Rusijo.

V katoli. hišo spada katoliški časopis!

RAZNO

96 zaupnikov so debili krišćanski socialisti pri vsiljavih delavskih zaupnikov v dravski banovini.

Dalekovidna občinska uprava. »Helada«, trgovca železnih proizvodov v Zagrebu zgradi v Dobrovi pri Brezicah podružnico. Dobovska občina odstopi tvornici potrebno zemljišče po znižani ceni in poleg tega bo podružnica 10 let oproščena vseh občinskih doliad.

400 avstrijskih socialistov demokratov, ki so pobeželi v Češkoslovaško, se zna naselili v Rusiji, je dovolila sovjetska vlada.

Neznanci so odpeljali bivšega socialdemokratskega voditelja generala Körbla iz stanovanja v okolico Dunaja, kjer so ga zaklali z noži. Rdečkarji očitaio Körblu, da je kriv socialdemokratskega poraza na Dunaju, ker se je preždojal vlad in načrt socialdemokratov izdal Dollfusovi vladi.

Ministry of Labour Gazette. (List angleškega ministarstva za delo) je objavil številke o zaposlenosti v raznih državah z l. 1929 do 1933. V teh štirih letih je padla zaposlenost: v Veliki Britaniji za 5%, v Japonski 11%, v Franciji za nad 20%, v Češkoslovaški 24%, v Nemčiji 27%, v Italiji a Kanadi 29%, v Severni Ameriki 34% in v Poljski 37%. Vidimo torej le iz teh števil, v katerih državah utegne biti kriv najhujša, in tudi to, da fašizem Italije ni osrečil in ni usla brezposelnosti, marveč je celo med najbolj prizadetimi.

Stara pesem. Iz Holandske se je vrnilo 60 naših delavcev, ki so bili le več let tam. Prišli so s svojimi rodbinami in tako čaka naše socialne ustanove namrekat naloga, da poskrbe za 200 oseb. Stara pesem trpljenja naših izseljencev se kar naprej ponavlja. Mladi in zdravi odhajajo v tujino, imenitni in onemogli se vračajo iz tujine brez vsakih sredstev. Kdaj bo že konec žalostne naših izseljencev!

Nočno delo v pekarni je prepovedal ban Savile banovine.

Knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani je v prvem četrtletju 1934 izposodila 6551 obiskovalcem 14.809 knjig, od teh 1487 znanstvenih, po jeziku pa 6990 slovenskih, 511 srbohrvatskih, 721 nemških in 93 francoskih, ruskih, angleških in italijanskih knjig. — Knjižnica Delavske zbornice v Mariboru je v istem izsu izposodila 4971 obiskovalcem 9734 knjig, od teh 502 znanstvenih, po jeziku pa 3614 slovenskih, 481 srbohrvatskih, 553 nemških in 87 drugih knjig.

RADIO

Program Radio Ljubljane od 26. aprila do 6. maja.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče. 12.45 Poročila. 13. Plošče. — Četrtek, 26. aprila: 18 O človeku. 18.30 Sbrhorvaščina. 19 Plošče po željah. 19.30 Pogovor s poslušalci. 20 Prenos iz Belgrada. 22 Čas, poročila, lahka glasba. Petek, 27. aprila: 11 Šolska ura. 18 Radijski orkester. 18.30 Sodobni problemi socialne politike. 19 Francoščina. 19.30 Izleti za nedeljo. 20 Prenos opere »Pikova dama« iz Zagreba. 22 Čas, poročila, lahka glasba. — Sobota, 28. aprila: 18 Reprodue. valčkova ura, stanje cest. 18.30 Zabavno predavanje. 19 Koroška ura. 19.30 Zunanji pol. pregled. 20 Slovenske narodne. 21 Ura francoske glasbe. 22 Čas, poročila, lahka glasba. — Nedelja, 29. aprila: 8.15 Poročila. 8.30 Gimnastika. 9 Versko predavanje. 9.15 Prenos cerkvene glasbe. 9.45 Plošče. 10 Predavanje Jadranske straže. 10.30 Vokalni solistični koncert Julija Beteta. 11.15 Slovanska glasba. 16 O ceni mleka na deželi in v mestu. 16.30 Drama: Tuji kruh. 20 Orkester. 20.30 Vok. sol. koncert. 21 Češke plošče. 22 Čas, poročila, lahka glasba. Radijski orkester. — Ponedeljek, 30. aprila: 18. Predavanje Jadranske straže. 18.30 Westfalijska. 19 O odpravi ječlanja. 19.30 Zdravniška ura. 20 Radijski orkester. 20.30 Vokalni solistični koncert. 21 Radijski orkester. 22 Čas, poročila. 22.15 Magistrov šramel teret. — Torek, 1. maja: 11 Šolska ura. 18 Otroški kotiček. 19.30 Predavanje Jadranske straže. 20 V spomin P. H. Sattnerja. 21 Radijski orkester. 22.10 Čas, poročila. 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 2. maja: 18 Komorna glasba. 18.30 O verstvih. 19 Radijski orkester. 19.30 Literarna ura. 20 Večer Jadranske Straže. 22 Čas, poročila, lahka glasba.

Z ljubljanskega trga

Ljubljana, 24. aprila.

Cene živini: Voli I. vrste 4.25—4.50 Din, II. vrste 3.25—4 Din, III. vrste 2.25—2.75 Din. Telice: I. vrste 4.25—4.75 Din, II. vrste 3.25 do 3.75 Din, III. vrste 2.25 Din. Krave: I. vrste 3.25—3.75 Din, II. vrste 2.25—2.75 Din, III. vrste 1.75—2 Din. Teleta I. vrste 6.50 Din, II. vrste 5.50 Din. Hrvaški prešiči 9.50—10.50 Din, domači 8.50 Din, pršutari 7—8 Din.

Cene mesa: goveje meso I. vrste: prednji del 8—9 Din, zadnji del 10—11 Din; II. vrste: prednji del 7—8 Din, zadnji del 8—9 Din; III. vrste: prednji del 5—6 Din, zadnji del 7—8 Din; telečje meso I. vrste prednji del 12 Din, zadnji del 14—16 Din, II. vrste prednji del 10 do 12 Din, zadnji del 14 Din; prešičevo meso: hrvaških prešičev 10—16 Din, domačih 11—18 Din; prekažena svinjina 16—22 Din, svinjska mast 18 Din, slanina: hrv. prešičev 16—17 Din, domačih prešičev 15 do 16 Din. Konjsko meso velja 4—6 Din, ovčje meso 6—10 Din.

Zivinske kože: volovske in kravje 9 Din, bikove 6 Din, telečje 14 Din, hrvaških prešičev 3 Din, domačih prešičev 7 Din.

Zitne cene: pšenica 150—165 Din, ječmen 130—150 Din, rž 125 Din, oves 110—130 Din, koruza 125—135 Din, fižol 260—300 Din. — Borza: bačka pšenica 145—147.50 Din, banat. pšenica 150—152.50, koruza 117.50—127.50 Din. Borzne cene se razumejo samo za vagonске pošiljke, postavljene na postajo v Sloveniji.

Mleviski izdelki: pšenična moka 225—265 Din, koruzna moka 175 Din. Na borzi velja bačka pšenična moka nularica 240—242.50 Din, banat. pšenična moka nularica 250 do 252.50 Din — vse za 100 kg in za vagonске narobe.

Krmila: seno 40—55 Din, slama 40—50, lucerna 75 Din.

S služkinjami je križ. S služkinjami je pa res križ! Naša skuha vsako jajce trdo. — Pri nas pa nobena tako dolgo ne zdrži, da bi se jajce skuhalo.

Podnajemnik. »Ali je res gospa, da se nameravate poročiti s svojim podnajemnikom?« — »Res je. Dolžan mi je namreč toliko za stanovanje, da bova lahko s tem denarjem oba dobro živela.«

DROBTINE

Živalski velikan, kakršne nahajamo v pravljicah, pa so, kakor znano, v resnici obstajali, samo da takrat o kakšnem človeštvu, bodisi majhnem, bodisi velikem, ni bilo ne duha ne sluha. Pred milijoni in milijoni let so pripadali zemlji, nebo in voda ogromnim plazilecem, med katerimi je meril strašni, krvoločni ropar, tiranozavrus 6 m. Diplodocus Carnegiei, pohleven rastlinojedec, je meril — 30 m. Takšnih velikanov naše današnje kopnine ne pozna več. Zrak je obvladoval letajoči zaver pterodaktilus, ki je meril z razprostrtimi krili približno toliko, kolikor manjše letalo naših dni. Največji sesalec vseh časov je bil baluhiterij. Vse te živali pa so živele davno pred človekom, ki je bil po postavi sicer manjši, a si je zemljo pokoril s svojim razumom.

Prof. James Crox, znani potovalec po Ameriki, je na svojih potovanjih opazoval čudna vodovja. Na meji med Argentino in Čilejem teče Rio Agro, Kisla reka, kajti zaradi njene kislosti je ne pije niti živalina. Ob spodnjem toku so ji bregovi čisto goli. Prof. Crox domneva, da je ta reka kisla zaradi tega, ker padajo vanjo v gorjem toku drevesa iz pragozdovja in se tam razkrajajo. — V gornjem toku je voda povsem običajna. Na zemlji bi bila torej cela reka — lesenega kisa! Prebivalci ob spodnjem toku si iz te vode, ki jo mešajo s studenčnico, prirejajo osvežujočo limonado.

Proci »Neznani vojaki«. Ni se začelo šele s svetovno vojno teženje padlih vojakov s skupnim spomenikom, kakor se vočče misli. Prvi tak spomenik je bil postavljen v avstrijskem Moedlingu na nekem brdu pod imenom »Huzarska kapelica«. To je postavil leta 1813 knez Ivan Lichtenstein. Tu počivajo ostanke petih avstrijskih vojakov, ki so padli v bitki pri Aspernu. Knez je bil namreč takrat v smrtni nevarnosti, pa so ga rešili neki huzarji s tem, da so ga zavarovali s lastnimi telesi. Ker jih pa knez po bitki ni mogel najti, jim je postavil to kapelico, v katero je dal pokopati kosti paterih neznanih vojakov. Ta kapelica je torej prvi in edini grob neznanega junaka vse do svetovne vojne.

Velikani in pritlikavci, ki jih poznamo iz ljudskih pravljic, so nekoč v resnici živeli in živijo še danes, dasi ne vedno v človeški obliki. Dedi na Celfonu, pigmeji v afriških in brazilskih pragozdih so še vedno človeški vrstniki, kakor nam je dobro znano. Pač pa je težko za velikane dobiti primerne vzore med živečim človeštvom, če odstejemo redke ljudi neobičajne velikosti. Naziranje, da so bili ljudje nekoč večji nego danes, ni točno. Že Neandertalci in drugi praljudje so bili po postavi v splošnem tolikšni kakor današnji ljudje, mogoče celo manjši; vitkeje oprave iz zgodnjega srednjega veka kažejo v splošnem na nekaj manjše ljudi, nego živijo danes, razni znanstveniki celo trdijo, da je postalo človeštvo počasi večje. Predstava o velikanih temelji pač v svojevrstni lastnosti ljudske fantazije, ki obljubljuje v pravljicah in bajkah zemljo z orjaškimi živalskimi stvori in jim po sili postavlja ob stran človeštvo iz velikanov.

Lisica kaže svojo duhovitost predvsem pozimi, kadar leži v gozdu sneg ter ji preti smrt od lakote. Prilava iz gozda ven na polje. Munkoma premika noge, se od časa do časa vleže, naredi pet korakov in zopet počepne. Takoj je videti, da je bolna in onemogla. Naposled mora erkneti. Zadnji krč preleti šape, ki postanejo potem nepremične. Izbuljene oči ugasnejo. Tako leži lisica prav dolgo — od 50 minut do dveh ur. Vrane in srake zapazijo kosilo. Z veseljem kričanjem pohlepno krožijo nad utrujeno lisico. Previdno se spuščajo na sneg, postrani gledajo mrhovino in se unapod z odprtimi kljuni zakudijo v plen. A lisica v tem trenutku nenadno oživi. Besno plane med ptice in zagradi včasih tudi dve ali tri vrane. Lovci je velikokrat opazoval ta prizor. Nekoč je bil priča še zanimivejšega izjemnega postopanja. Lisica je ujela mlado vrano. A plen se ji je menda zdel prepričel. Zdrobila je ptici peroti in noge, ne da bi jo zadavila, ter se skrla poleg v grmovju. Pohabljenec je divje vpil. Na krič je kmalu priletelo več starih vrani. Zdaj je skočila lisica iz grma, ujela in zadavila največjo vrano. Ista usoda je takoj doletela tudi mlado pohabljeno vrano, ker je ni potrebovala lisica več za vabo.

Platno

kupite vsled ogromnega nakupa po čudovito znižanih cenah.

- Din 6-50 domače platno
- Din 8— jadransko platno
- Din 9— slovensko platno II.
- Din 10— celjsko platno
- Din 11— slovensko platno Ia.
- Din 11— »Vera« šifon
- Din 12— »Adria« šifon
- Din 19— platno za rjuhe

TRGOVSKI DOM
Sternnecki
TOVARNA PERILA • FI • OBLEK

Celje št. 19

Zahtevajte vzorce in cenik!

NAZNANILA

n Vodice: Mlekarska zadruga v Vodicah vlijudno vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši 29. apr. ob 3 popoldne v uradnih prostorih. Odbor.

n Dijaki zavoda sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano vzpore v nedeljo, dne 29. aprila točno ob 3 pop. klasično dramo-tragedijo v 5. dejanjih: Julij Cezar. Vsem ljubiteljem našega dijaštva obisk te klasične drame toplo priporočamo!

n Dol pri Ljubljani. Kat. akcija ima v nedeljo, dne 29. aprila po litanijah v cerkveni hiši svoj redni sestanek, na katerem bo drugi del predavanja iz cerkvene zgodovine o prvih stoletjih krščanstva, v poganstvo-rimski državi. — Vabljeni!

n Sv. Jošt nad Kranjem. Običajno je pomladanski romarški shod pri Sv. Joštu nad Kranjem na peto nedeljo po veliki noči. Letos pa je na to nedeljo birmovanje v Smartnu. Radi tega je romarški shod preložen na šesto nedeljo po veliki noči, to je 13. maja, s službo božjo ob 6. in 9.

n Rob. Prost. gas. četa bo uprizorila v nedeljo, dne 29. aprila ob 3 pop. igro »Priprava o polnoči«. Prijatelji gasilcev najvlijudneje vabljeni!

n Slomškov zavod oo. cistercijanov sprejema za prvi gimn. razred iz dobrih krščanskih družin nadarjene gojence, ki imajo veselje za duhovski in redovni poklic, za liturgično življenje v duhu sv. Benedikta ter za namene A. C. M. — Sprejemajo se tudi marljivi in globokoverni dijaki iz drugih razredov srednjih šol. — Prošnje, sprejeto v kratki list naj se pošljejo čimprej na naslov: Vodstvo Slomškovega zavoda O. Cist. v Ljubljani, Poljanska c. 6. — Prošnji naj se prilože znamke za odgovor.

n Škofja Loka. V nedeljo, 29. aprila ob 3 popoldne bo v mestni žup. cerkvi koncert dekanijskega cerkv. zbora. Sodelovalo bo nad 200 pevcev iz cele dekanije. Počastimo potrtovalne pevce s svojim obiskom! Vstopnina: 8, 6 in 3 Din.

— Pri poaspnanju arterij v možganih in srou desetem, pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Joselove« vode iztrebljenje črevesa brer hudega pritiska.

TRGOVINA

JOSIP TURK
NOVO MESTO

nudi za nakup cenjenim odjemalcem:

Semena, cement, žveplo, modro galico, gumi za cepljenje trt, gumijevе cevi in druge dele za škropilnice, barve, firmež, kuhinjsko posodo in špecerijsko blago po najnižjih dnevnih cenah.

Skušal ga je — Bogataš: Povejte mi iskreno, ali bi poročili mojo hčerko tudi, če bi ne imela nobene dote? — Ženin: Seveda, vedno. — Bogataš: Kar lepo se izgubite! Vi oimate niti malo trgovskega duha.

Strah pred tatovi. — Ponoči sem slišala sumljiv ropot v spalnici. Ko sem tiho vstala, sem videla izpod postelje moleti človeško nogo. — Bila je kajpada vlomilčeva! — Ne, moževa. Tudi on je slišal sumljiv ropot.

Fige in brinje za žganjekuho

oddaja po najnižji ceni trdka

IVAN JELACIĆ, Ljubljana, Emonska c. 2

Dober računar. Dobrodušni stric deli nečakoma bonbone. »Janezek, če ti dam dvajset bonbonov, da si jih razdelita z malim bratcem, koliko jih dobi mali Jernejček? — »Pet, stric! — »Ti ne znaš računati! — »Jaz znam, ampak Jernejček še ne zna.«

Tolajba. — Siromašni šid je prišel po tožit svoje gorje Rothschildu. Bogataš ga je prijazno sprejel in potolažil, češ, nikar ne obupaj, zdaj sem jaz bogataš, ti pa si siromak, toda to se bo obrnilo. — Mislite! — je vprašal viradoščeni siromak. — Seveda, ti boš siromak, jaz pa bogataš.

Podaljšaj
si življenje!

Zivljenje je mogoče podaljšati, bolezni preprečiti, bolezni odpraviti, slabosti ojačiti, neustojne moremo izboljšati, in sicer na naslednje načine:

Kaj je vzrok
vsake bolezni?

Oslabljenost živcev, pomanjkanje, izguba dobrih prijateljev ali svojih bliskov, razočaranje strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

Je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, odpravi tvojih zmaž, napolniti Te z novim upanjem; ta poti je pa opisana v razpravi, ki jo je more vsakdo, ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je razloženo, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačati živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, utrudnost, raztresenost, oslabilenost spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih bolezenskih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vas bo nudila mnogo prijetnih ur.

Pošto brezplačno:

BRNST PASTERNAK, Berlin SO,
Michaelkirchplatz 13, AM. 124

Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak

Dr. Franc Derganc, kirurg, šef-primarij v. p.

Ni hotel lagati. — Zena v čolnu: Koga bi rešil najprej, če bi se čoln potopil? Otroke ali mene? — Mož: Sebe!

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Brojači, šivilje

zbirate vse najmanjše odrezke blaga. Prodajte jih na kg ugodno. Pišite na »Lahek za službo« št. 4241.

Čevlji iz usnja

ohranijo noge zdrave, prav dobro izide v Jernej Jeraj, Zapoge 10. Smlednik

Čebelarji! Satnice, garancirane, in vse druge čebelarne potrebščine dobite najceneje pri trdku: Fr. Stupica, železnina, zaloga poljedelskih strojev in razstreljiv, Ljubljana, Gosposvetska c. 1.

Zelo poceni se obično čete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

»Mish« patentne oblačilne ročke za kosilnice, kose vseh vrst, ogle in vile kupite najceneje pri trdku: Fr. Stupica, železnina, zaloga poljedelskih strojev in čebelarskih potrebščin, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Dva vajenca za čevljarstvo obrt, s hrano in stanovanjem pri mojstru, srajce: Antón Stajer, čevljar, Vaše štev. 16, p. Medvođe.

Čebele kranjčje in na okvirjih kupim, panje vrnem. S poročiti ceno in kakovost, pridem osebno, Franc Markelj, Vrhnika.

Učence od 14—16 let starega izšema za kovaško obrt. Flander, podkovski kovač, Železniki nad Škofjo Loko.

Vrtne škropilnice

vseh sistemov, garantirane do 15 let, dobite na ceneje pri Bogomir Žgajnar, kletarstvo, Mrna na Dolenjskem

Ugodna prilika.

Kdor gotovino, kupim srednje posavo v lepem kraju Gorenjske, najraje blizu Kranja, Ljubljane in ravni. Ponudbe poslati na upravo Domoljuba pod »Nastančen opis« 4412.

Shedenj (pod) 6 1/2 m², vrtne čupa za vozove s celim ostrejšem, krito s cementno opko, dolžina 14 m v dobrem stanju, napredaj v Vahab pri Medvodah št. 16.

Starostno žensko

za vrtne dela sprejemam. Prednost imajo one, ki so nekoliko vajene v konzerviranju in ukuhavanju sadja. Naslov v upravi Domoljuba pod štev. 4359.

Kupimo vsako množico okroglega, obeljenega lesa, do 24 cm premera, dolžina 2 metra. Naslov v upravi »Domoljuba« št. 4479.

Košnjo črne detelje ugodno prodam. Crjavar, Virje Medvođe.

Mizaršnega vajenca sprejemam z vso oskrbo v hiši, Matej Mišič, Nova vas pri Rakoku.

3 šivalni stroji »Jax« ženski pogrezljiv, par mesecev rabljen Din 2300, s pokrovom 900 in krojaški Din 1500 na prodaj, Ljubljana, Gradaška 8.

Naznanilo Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel gostilno »Pri starem Tislarju« v Kolodvorski ulici štev. 24. Najvljudneje se priporočam BURGAR MIHAEL.

Urednik: Jože Košček

ZAHVALE zavarovanju KARITAS

Za izplačilo zavarovanih vsot po umrlih svojih se zahvaljujejo:

Aleš A., Rašica, p. St. Vid nad Ljubljano; Rakula M., Herceguovi, Boka Kotorska; Kermat I., Limbuš pri Mariboru; Kolerič J., Reisingrund pri Sr. Ani v St. g.; Gallia A. Vuzenica.

Pošteno ji je vrnil. Janko je prišel na ples in prvo gospodično, ki jo je srečal, poprosil za ples. Domisljalka pa je odgovorila: »Jaz si svoje plesalce sama izbiram in grem plesat, s komur hočem.« — »Jaz pa nisem tako izbirec, cenjena gospodična. To razvidite iz tega, da sem najprej vas prosil.«

Pijanica med seboj. — Pomni, dragi moj, da malenkosti najbolj grene človeku življenju. Postavim tole tu. Ulice sva našla, hila sva našla, v tole preklečano ključavnico luknjico ne moreva zadeti.

Ni bil zadovoljen. — Zena: No, kako je bilo na gostiji? — Mož: E, ko bi bila juna tako slana kot vino, a vino tako staro kot gos, a gos tako debela kot gospodinja — bi bilo morebiti dobro...

FIGE IN BRINJE

dobite v najboljši kakovosti pri trdku: FRAN POGAČNIK d. s. o. s., Ljubljana, Tyrševa 61 (Dunajska) nasproti mitnice

Izdal se je. — Učitelj: No, Janezek, kaj je z gosko, katero mi je mislil poslati tvoj oče? — Janezek: Zdi se mi, da je ozdravela in začela znova zobati...

Mlada zakonca. — Zenica, šele tri tedna sva poročena, pa hoče imeti že tretjo obleko! — Moraš mi dati denar, močiček. Ne pozabi, da se jestvine zadnje čase niso nič pocenile, ti mi pa neprestano zatruješ, da bi me od ljubezni kar pojedel.

Čudna jeza. »Zakaj neki je tvoja prijateljica tako dolgo sprta s svojim zaročencem?« »Saj bi se bila že davno pobotala, pa se ne moreta spomniti, zakaj sta se sprla.«

Tehten vzrok. »Zakaj pa toliko pijeta, Brezarj? To ni prav!« — »Oh, gospod župnik, saj pijem le, da bi pozabili.« — »Kaj bi pa radi pozabili?« — Brezar se popraska za ušesi, malo pomomlja, potem pa pravi: »Hudirja, saj že sam ne vem, kaj.«

Starejša dama pri zdravniku. »Pravilo, da vas boli glava in trga po križu? Koliko ste stari?« — »Stiriindvajset.« — »Hm, gospa, tu pa ni kar tako, zdi se mi, da izgubljate tudi spomin.«

Za zdravljenje

vseh vrst ran

krast, lišajev, turov in ostalih kožnih bolezni

ter kot prvo pomoč pri vseh nezrečah, poškodbah in opeklinah mnogi zdravniški priporočajo

»FITONIN«

preprečuje infekcijo, ustavi krvavenje, ne dopušta, da bi se rana gnajila, ampak jo hitro zaceli. Skenica (din. 20) v lekarnah. Po poštni porugi 2 steklenici Din. 10—. Pošto knjižico št. 17 pošljite brezplačno »Fitonin« dr. z. o. z. Zagreb 1-26.

Reg. pod Sp. br. 1.881 od 26. VII. 1933.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čed